

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**В.о.завідувача кафедри,
к. е. н., доцентка**

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ **2023 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**Удосконалення організації і методика обліку використання
запасів на сільськогосподарському підприємстві**

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Сергій ПОКИДЬКО

**Науковий керівник,
к.е.н., доцент**

Олександр АТАМАС

Дніпро – 2023

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач

кафедри _____

« _____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти другого
(магістерського) рівня**

Покидько Сергію Петровичу

1. Тема кваліфікаційної роботи «Удосконалення організації і методика обліку використання запасів на сільськогосподарському підприємстві»

керівник роботи Атамас Олександр Петрович, к.е.н., доцент

затверджені наказом ДДАЕУ від «09» жовтня 2023 р. № 3050

2. Строк подання здобувачем роботи – 18 грудня 2023 року.

Вихідні дані до роботи Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, НП(с)БО, реєстри синтетичного, аналітичного обліку та фінансова звітність ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО».

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).

1. Теоретичні основи організації та методика обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві. 2. Методика та організація обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО». 3. Шляхи вдосконалення організації обліку й методики аналізу запасів на ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Визначення поняття «запаси» згідно НП(С)БО 9, Класифікація запасів за різними ознаками, Визначення поняття «запаси» згідно НП(С)БО 9, Формування первісної вартості при надходженні запасів згідно НП(С)БО 9, Методи оцінки запасів при вибутті згідно НП(С)БО 9, Процес проведення аналізу виробничих запасів, Структура наказу про облікову політику, Методичні прийоми оперативного аналізу.

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення організації і методика обліку використання запасів на сільськогосподарському підприємстві».

Кваліфікаційна робота: 62 ст. основного тексту, 15 рис., 3 табл., 5 додатків, 42 літературних джерела.

Об'єкт дослідження є процес організації і методика обліку використання запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Мета роботи полягає в узагальненні теоретичних аспектів організації обліку та аналізу використання запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Методи дослідження. Діалектичний метод пізнання, метод наукової абстракції, методи логічного та історичного дослідження, метод систематичного і порівняльного аналізу.

Досліджено і узагальнено теоретичні основи організації обліку і методика використання запасів на сільськогосподарському підприємстві. Досліджено стан і перспективи розвитку організації обліку та аналізу запасів. Надані рекомендації з удосконалення організації обліку та аналізу використання запасів. Використання отриманих результатів підвищить ефективність організації обліку діяльності сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова

ЗАПАСИ, ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНІ ЗАПАСИ, ВИРОБНИЧІ ЗАПАСИ, МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

ABSTRACT

Topic: "Improving the organization and methods of accounting for the use of stocks at an agricultural enterprise."

Qualification work: 62 st. of the main text, 6 figures, 12 tables, 16 appendices, 50 literary sources.

The object of research is the process of organization and the method of accounting for the use of stocks at an agricultural enterprise.

The purpose of the work is to generalize the theoretical aspects of the organization of accounting and analysis of the use of stocks at an agricultural enterprise.

Research methods. Dialectical method of cognition, method of scientific abstraction, methods of logical and historical research, method of systematic and comparative analysis.

The theoretical foundations of the organization of accounting and the method of using stocks at an agricultural enterprise have been studied and summarized. The state and prospects for the development of the organization of inventory accounting and analysis have been studied. Recommendations for improving the organization of accounting and analyzing the use of stocks are provided. The use of the obtained results will increase the efficiency of the accounting organization of the activities of agricultural enterprises.

Keywords

INVENTORIES, GOODS AND MATERIAL INVENTORIES, MANUFACTURING INVENTORIES, METHODS OF ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF USE OF PRODUCTION INVENTORIE

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	9
1.1. Економічний зміст та класифікації запасів на сільськогосподарських підприємствах	9
1.2. Методи оцінки запасів та аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами	14
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу запасів на сільськогосподарських підприємствах	22
Висновки до першого розділу	24
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО»	26
2.1. Фінансово-економічна характеристика сільськогосподарського підприємства	26
2.2. Характеристика організації бухгалтерського обліку та формування обліково-аналітичного забезпечення управління запасами	35
2.3. Проведення процедури аналізу використання виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві	38
Висновки до другого розділу	42
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ Й МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ НА ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО»	45
3.1. Удосконалення питань організації обліку у внутрішніх нормативних документах	45
3.2. Удосконалення методів аналізу виробничих запасів	51
Висновки до третього розділу	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми. Не зважаючи на складні умови, в яких опинилася Україна, у зв'язку з військовою агресією росії, і як наслідок порушення логістичних шляхів, агропромисловий комплекс залишається однією з основних галузей, яка приносять у державу валютну виручку.

В до воєнний період Україна була одним з найбільших експортерів продукції сільського господарства. Серед основних експортних культур домінували: пшениця, ячмінь, кукурудза, сояшник. В той же час імпортувала високотехнологічну сільськогосподарську техніку та обладнання. Головними партнерами в купівлі аграрної продукції є країни Європейського Союзу, країни Африки, Азії.

В 2021 році процес реформування земельних відносин мав би сприяти залученню в галузь реальних інвестицій. Створення конкурентних відносин між аграрними виробниками та впровадженню інноваційних технологій в галузь.

Всі підприємства, не зважаючи на форму власності, які працюють в сфері сільськогосподарського виробництва, повинні бути забезпечені запасами. Запаси в сільськогосподарських підприємствах займають особливе місце в структурі майна. Тому правильна організація обліку запасів сприяє їх ефективному використанню і як наслідок отриманню оптимального фінансового результату.

Питаннями щодо організації бухгалтерського обліку запасів займалися як вітчизняні, Бутинець Ф.Ф., Сопко В.В., Саблук П.Т., Голов С.Ф., так і зарубіжні вчені – Е.А. Аткинсон, Р.В.Банкер, Р.С.Каплан, С.Марк Янг. Деякі напрацювання ми використовували в нашому дослідженні.

Мета і завдання дослідження. Основна мета дипломної роботи є дослідження теоретичних питань ефективної побудови системи організації

бухгалтерського обліку запасів сільськогосподарського підприємства в проєкції запровадження їх в процес обліку досліджуваного підприємства.

Для досягнення цієї мети були сформовані та вирішені наступні завдання:

- дослідити економічний зміст та різноманітність визначення поняття «запаси»;
- розглянути систему класифікації запасів;
- проаналізувати нормативну базу щодо обліку та аналізу запасів;
- з'ясувати особливості методики обліку та аналізу використання запасів на сільськогосподарських підприємствах.
- визначити напрями вдосконалення організації обліку, аналізу і внутрішнього контролю запасів.

Об'єкт дослідження є процес організації бухгалтерського обліку, аналізу і внутрішнього контролю запасами сільськогосподарського підприємства.

Предмет дослідження є система практичних, теоретичних та методичних питань які стосуються організації обліку, аналізу та контролю запасів на аграрних підприємствах.

Методи дослідження. Використані систематичні та логічні підходи до збору, аналізу та інтерпретації інформації. Основні методи:

- теоретичний – аналіз теорій, моделей і концепцій, використання в розробці та узагальненні наукових закономірностей;
- емпіричний – збір конкретних фактів і даних через спостереження і експеримент;
- аналіз, синтез, індукція і дедукція – основні логічні методи використовувані для розуміння та розв'язання проблеми та винаходу нових знань.

Всі ці методи комбінувались та адаптувались до конкретних вимог та особливостей дослідження.

Інформаційною основою дослідження є нормативно правова база з бухгалтерського обліку та контролю в Україні. Міжнародні стандарти, наукові дослідження, статистичні та бухгалтерські данні досліджуваного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів. В процесі дослідження теми кваліфікаційної роботи було уточнено теоретичні положення, а також розроблені практичні рекомендації для удосконалення обліку запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Апробація результатів роботи. Деякі положення кваліфікаційної роботи було представлено та обговорювалися на наукових засіданнях кафедри, а також були презентовані на науковій конференції «Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» 26-27 жовтня 2023 р.

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано 1 наукову працю в фаховому виданні «Цифрова економіка та економічна безпека», (6 (06), 13-16. <https://doi.org/10.32782/dees> -загальним обсягом 0,25 др. арк.

Структура дипломної роботи: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Також в роботі 15 рисунків, містить 3 таблиці, робота викладена на 62 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічний зміст та класифікації запасів на сільськогосподарських підприємствах

Незалежно від того в якій сфері та яку діяльність здійснює підприємство категорія «запаси» притаманні всім підприємствам. Запаси є основою виробничого капіталу та суттєвою частиною в активах кожного сільськогосподарського виробника незалежно від форми власності.

Поняття «запаси» в різних контекстах може мати різні значення, так в економіці та бухгалтерському обліку термін «запаси» означає матеріальні цінності, які утримуються підприємством для подальшого використання у процесі виробництва або для реалізації.

В системі логістики та управлінням ланцюгом постачання «запаси» означають фізичний обсяг товарів або матеріалів, які знаходяться в розпорядженні підприємства (товари на складі).

В медичній сфері – медичні препарати, лікарські засоби, предмети медичного призначення необхідні для надання медичних послуг або для здійснення основної медичних діяльності установи.

В контексті аналізу та прогнозування «запаси» можуть вказувати на попередній набір даних, які можуть бути використані для аналізу або прогнозуванню майбутніх подій або напрямів.

В соціальних науках – означати певні ресурси (фінансові, трудові, соціальні), якими людина володіє на даний час.

В природничих науках – запаси вказують на кількість ресурсів, яка зберігається в природних умовах, наприклад, запаси корисних копалин, мінералів, вуглеводнів.

В інформаційних технологіях «запаси» можуть вказувати на кількість даних, які зберігаються на пристрої або сервері.

Ці різноманітні тлумачення терміну «запаси» вказують на широкий спектр сфер і галузей, де цей термін може мати різні значення та використовуватися для опису різноманітних понять.

В першу чергу запаси сільськогосподарських підприємств є продукцією виробничо-технічного призначення та споживчі товари, які можуть перебувати на різних етапах обігу та виробничого процесу.

Якщо проаналізувати різні тлумачення поняття «запаси», то можливо зробити деякі висновки. Так, у багатьох науковців поняття «запаси» ототожнюється з «матеріальними цінностями», але якщо дослідити визначення «цінності», то це показує тільки ознаку, показник якості, та дає характеристику запасам, тільки як економічному елементу який має користь або вигоду.

Також в літературі зустрічається застосування поняття «матеріальні запаси», і деякі автори замінюють цим визначенням набагато ширший спектр та класифікацію запасів.

В першу чергу, з точки зору бухгалтерського обліку – запаси вважаються активом, але тільки тоді, коли їх вартість визначена і існує достатня ймовірність отримати якусь вигоду від їх використання, або запаси мають потенціал корисності.

На сільськогосподарських підприємствах з огляду на специфіку виробництва є присутність великої кількості безпосередньо виробничих запасів. Завдяки наявності та ефективному використанню виробничих запасів (посадковий матеріал, паливо, запасні частини, засоби захисту рослин, добрива) відбувається процес виробництва сільськогосподарської продукції. Термін «виробничі запаси» як найкраще відображає призначення їх – в процесі виробництва та обробки в результат праці.

Виробничі запаси (іноді також називаються оборотними або обіговими запасами) включають в себе всі матеріали та компоненти, які

використовуються в процесі виробництва продукції. Це можуть бути, напівфабрикати та сировина, комплектуючі, готові вироби, які призначені для використання в наступних стадіях виробництва.

Можна виділити основні категорії виробничих запасів:

- сировина;
- напівфабрикати;
- комплектуючі;
- готові вироби;
- незавершене виробництво;
- запасні частини для обслуговування обладнання.

Сировина в сільськогосподарських підприємствах є однією з головних категорій виробничих ресурсів. Це натуральні або штучні матеріали, які використовуються для вирощування рослин, утримування тварин і виробництва сільськогосподарської продукції. До основних видів сировини в сільськогосподарських господарствах відноситься:

насіння – як першорядна сировина для вирощування рослин (може бути зерновим або насіннєвим);

- добрива – різні хімічні сполуки, які містять поживні речовини, які необхідні для розвитку рослин;

- гербіциди та пестициди – речовини, які використовують для боротьби з шкідниками;

- корми для тварин – сіно, силос, концентрати тощо;

- матеріал для виробництва енергії – біомаса для виробництва біогазу чи біопалива;

- матеріали для обробки ґрунту та полів – різноманітні агрегати (не основні засоби), пристрої, ґрунтознімачи ;

- матеріали для зберігання та транспортування сільськогосподарської продукції – тара, упаковка.

З наведеного вище, можна зробити висновок, що категорія «виробничі запаси» дуже широка, і від складу та змісту наповненості

облікової інформації про них, буде залежати і результативні показники які впливають на ефективність їх використання. Фінансовий результат діяльності сільськогосподарського підприємства безпосередньо буде залежати від ефективності використання і повної облікової інформації про виробничі запаси.

Кожне сільськогосподарське підприємство в залежності від специфікації створює необхідну для існування класифікацію запасів, яка можуть бути створена у випадках:

- перевищення обсягів надходження запасів над їх споживанням в періоді;
- не стабільність на ринку, що може спровокувати надмірну закупівлю запасів;
- коливання споживчого попиту на готову продукцію.

Визначенням поняття «запасів» в національній економіці оперують згідно «Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку» 9 (НП(С)БО) 9. Проілюструємо визначення за допомогою рисунку 1.1.

Рис.1.1.Визначення поняття «запаси» згідно НП(С)БО 9 [33]

Найбільш широко використовувана класифікація запасів сільськогосподарськими підприємствами за роллю та призначенням в виробничому процесі – економічна класифікація. Однак необхідно також при формуванні класифікації звертати увагу на різні ознаки запасів. В таблиці 1.1. наведено класифікація запасів за різними ознаками.

Таблиця 1.1.

Класифікація запасів за різними ознаками

Вид	Ознака
- нормативні - понаднормовані	за рівнем наявності на сільськогосподарському підприємстві
- постійні - сезонні	за призначенням та причинами утворення
- ліквідні - не ліквідні	за ступенем ліквідності
- первинні - вторинні	за походженням
- складські - у виробництві - в дорозі	за місцем знаходження
- вільні - обмеженні	за обсягом
- виробничі запаси - запаси незавершеного виробництва - запаси готової продукції - товарні запаси	за структурою і складом
- сфера виробництва - сфера обігу	за сферою використання

Кожне сільськогосподарське підприємство, враховуючи спеціалізацію своєї діяльності, розробляє та використовує власну класифікацію запасів, що дає можливість ефективного їх використання. Але з точки зору раціональної організації бухгалтерського обліку необхідно розкрити цю інформацію в Наказі про облікову політику, тобто надати запровадженої класифікації запасів нормативного характеру.

1.2.Методи оцінки запасів та аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами

Для ефективного управління, в першу чергу виробничими запасами, необхідно визначити методи оцінки запасів та ідентифікувати елементи запасів як об'єкти обліку.

Оцінка відіграє ключову роль в системі бухгалтерського обліку і в складанні фінансової звітності кожного підприємства. І безпосередньо формує такі показники як: прибуток, собівартість, обсяг виробництва.

Основні аспекти важливості оцінки в бухгалтерському обліку:

- визначення вартості активів – визначення справедливої вартості основних засобів, матеріальних запасів, фінансових інструментів та ін. активів;

- визначення доходів і витрат – вартість запасів впливає на визначення собівартості, а вартість основних засобів може впливати на амортизаційні витрати;

- визначення вартості зобов'язань – визначення сум зобов'язань перед кредиторами;

- формування фінансової звітності – результати оцінки використовуються для формування фінансових звітів;

- прийняття управлінських рішень – оцінка допомагає приймати рішення стосовно інвестиційно-інноваційної діяльності;

- дотримання стандартів бухгалтерського обліку – в деяких країнах стандарти бухгалтерського обліку вимагають використовувати конкретні методи оцінки та відображення результатів в фінансовій звітності.

Загалом оцінка в бухгалтерському обліку є важливим інструментом для формування неупередженої інформації для користувачів.

При оцінці запасів необхідно розуміти, що безпосередньо правильний вибір методу оцінювання запасів сформує точність та

неупередженість визначення результатів діяльності сільськогосподарського підприємства.

Також необхідно розуміти, що на вибір методу оцінки впливає саме призначення використання цих запасів – для своїх виробничих або управлінських потреб, або для подальшої реалізації.

Забезпечення обліково-аналітичною інформацією про виробничі запаси має певні етапи здійснення їх оцінки. Згідно НП(С)БО 9 «Запаси» оцінка відбувається при надходженні, при списанні та на дату балансу. Слід зазначити, що в процесі виробничої діяльності підприємства процес оцінки запасів є постійним, на всіх циклах виробництва.

Розглянемо основну систему визначення первісної вартості при надходженні запасів. На сільськогосподарське підприємство запаси можуть надходити після придбання за власні або запозичені грошові кошти; виготовлені господарським або підрядним способом; внесеними у статутний капітал; отримані безоплатно; в процесі обміну на інші запаси або активи; отримані в процесі поліпшення основних засобів; надходження від браку або безповоротні відходи; в процесі інвентаризації (надлишки). При всіх наведених способах надходження формуються різні витрати які впливають на склад первісної вартості запасів. Відобразимо формування первісної вартості схематично на рисунку 1.2.

Більшість запасів які використовує сільськогосподарське підприємство надходять до нього завдяки понесеним витратам на транспортування та розвантаження. Транспортування може відбуватися за допомогою власного транспорту та залученню сторонніх транспортних підприємств. В зв'язку з цим виникає питання віднесення транспортно-заготівельних витрат в первісну вартість запасів.

Транспортно – заготівельні витрати включають в себе : витрати на заготівлю запасів, оплату тарифів (фрахту) за розвантажувально-навантажувальними роботами і транспортування запасів усіма видами транспорту, включаючи витрати на страхування ризиків транспортування

запасів. Сільськогосподарські підприємства можуть застосовувати два варіанти обліку транспортно-заготівельних витрат:

Рис.1.2. Формування первісної вартості при надходженні запасів згідно НП(С)БО 9

- пряме віднесення. В цьому випадку сума витрат прямо включається до первісної вартості відповідних запасів;

- акумуляція сум транспортно-заготівельних витрат на окремому субрахунку. При цьому сума транспортно-заготівельних витрат включається до вартості запасів при їх вибутті (відпуску у виробництво, реалізації).

Обидва варіанти можуть бути застосовані в різних варіаціях, наприклад:

- до вартості основних виробничих запасів (паливо, засоби захисту рослин), що надходять на сільськогосподарське підприємство у великих обсягах, сума транспортно-заготівельних витрат відноситься прямо, а інші види запасів – акумулюється на окремому субрахунку;

- виділяється кілька груп запасів, для кожної групи вводиться окремий субрахунок для обліку транспортно-заготівельних витрат.

Вибір варіанту обліку потрібно здійснювати виходячи з співвідношення транспортних витрат з конкретними видами запасів. Коли сільськогосподарському підприємству притамана невелика номенклатура запасів і вони надходять у великих обсягах – раціонально застосовувати прямий метод віднесення транспортно-заготівельних витрат. Якщо номенклатура запасів є широкою і вони надходять за великою номенклатурою, то доцільно акумулювати витрати на окремому субрахунку.

На великих агрохолдінгах в організаційній структурі можуть бути створені окремі транспортні підрозділи. Надані послуги з транспортно-заготівельних операцій будуть розраховуватися за таким алгоритмом:

- визначається сума витрат за транспортним підрозділом;
- розраховується собівартість одиниці послуг транспортного підрозділу (тонно-кілометр, машино-година);
- визначається обсяг послуг транспортного підрозділу із заготівлі запасів;
- розраховується сума витрат транспортного підрозділу із заготівлі запасів.

Приклад розподілу транспортно-заготівельних витрат представлений в таблиці 1.2.

Таким чином, в кінці звітної місяця на окремому рахунку збираються всі витрати, в тому числі й транспортно-заготівельні, з яких складається фактична собівартість придбаних матеріальних цінностей.

Таблиця 1.2.

Приклад розрахунку транспортно-заготівельних витрат

Показники	Вартість запасів за обліковими цінами, грн	ТЗВ, грн	Разом фактична собівартість запасів, грн
1. Залишок запасів на початок періоду	250000	20000	270000
2. Придбано запасів за місяць	2350000	110000	2460000
Разом	2600000	130000	2730000
3. Середній відсоток ТЗВ (ст.2/ст.1*100)	X	5%	X
4. Використано запасів – всього	2300000	115000	2415000
в т.ч: основне виробництво	1500000	75000	1575000
допоміжні виробництва	550000	27500	577500
інші виробництва	250000	12500	262500
5. Залишок запасів на кінець періоду	300000	15000	315000

При списання у виробництво запасів потрібно визначитися з методом їх оцінки, перелік яких представлений в НП(С)БО 9, та схематично на рисунку 1.3.

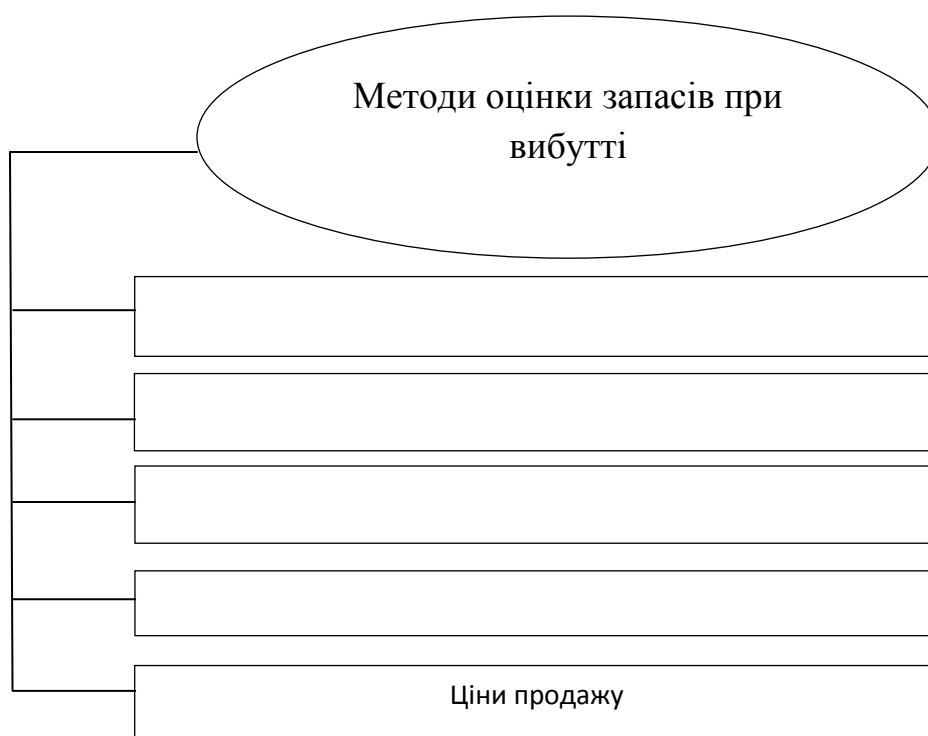

Рис. 1.3. Методи оцінки запасів при вибутті згідно НП(С)БО 9

В агропромисловому комплексі найбільшу популярність має метод оцінки вибуття запасів за нормативним методом. В основі цього методу лежить використання нормативних показників, які встановлюються або офіційними органами регулюючими агропромисловий комплекс, або безпосередньо виробниками. Основні етапи оцінки вибуття за нормативним методом:

- визначення нормативів, які застосовуються до конкретних видів запасів, можуть включати такі параметри, як вага, обсяг, якість;
- вимір запасів (кг, тонна, кількість);
- розрахунок вартості (множення кількості списаних запасів на відповідний норматив);
- документація та звітність (ведення документації, яка підтверджує вибуття запасів за нормативами);
- оновлення змін нормативів для точної оцінки вибуття запасів.

Нормативний метод вибуття запасів самий оптимальний для сільськогосподарських підприємств, оскільки він дає можливість враховувати специфіку сільського господарства та регулювати оцінку вибуття запасів відповідно до сезонності, особливості агротехнічних вимог та інших факторів. При використанні цього методу потрібно обґрунтовано визначати нормативи для відображення в фінансовій звітності неупередженої інформації.

Аналіз забезпеченості сільськогосподарського підприємства матеріальними ресурсами є обов'язковим елементом ефективного управління виробничим процесом та оптимізації витрат. Він дозволяє визначити:

- оцінку фактичної потреби сільськогосподарського підприємства в виробничих ресурсах;
- динаміку показників використання матеріальних ресурсів;
- визначення факторів впливу на відхилення від запланованих або нормативних показників;

- аналіз показників планів матеріально-технічного постачання;
- виявлення внутрішніх резервів щодо можливої економії матеріальних ресурсів.

В зв'язку з тим, що витрачання матеріальних ресурсів рівнозначне збільшенню їх виробництва, аграрні підприємства постійно шукають внутрішньовиробничі резерви економії та раціонального використання матеріальних ресурсів. І в першу чергу цей пошук відбувається за допомогою економічного аналізу, головним завданням якого в цьому процесі є:

- дослідження потреби в матеріальних ресурсах;
- оцінка реальності планів ресурсного забезпечення та його взаємозв'язок з виробничим процесом;
- оцінка відповідності плану поставок згідно з договорами;
- оцінка вибору постачальників запасів;
- аналіз виконання планів матеріального забезпечення за показниками (обсяг, асортимент, строки, якість), аналіз впливу на обсяг виробництва та собівартість виробленої сільськогосподарської продукції;
- оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів;
- пошук та надання оцінки внутрішніх резервів заощадження матеріальних ресурсів та розроблення заходів щодо їх використання [17].

В першу чергу, в процесі аналізу потрібно надати оцінку матеріально-технічного обґрунтування плану постачання, відповідності розрахунку потреби сільськогосподарського підприємства в запасах, тобто дати оцінку плану.

Аналізуючи план забезпечення запасами, досліджують:

- відображення в плані всієї номенклатури необхідних матеріальних запасів;
- відповідність розрахунку потреби в запасах;
- реальності визначених сум джерел покриття матеріальних ресурсів сільськогосподарського підприємства.

В економічній літературі є різні підходи до визначення етапів та підходів до проведення економічного аналізу запасів. Найвагоміший вклад в теоретичну систему проведення економічного аналізу здійснили такі вітчизняні економісти, як Мних Є.В., Болюх М.А., Титенко Л.М., Тарасенко Н.В., але їхні дослідження базувалися на не автоматизованому застосування економічного аналізу.

В сучасному підході до здійснення аналізу економічної діяльності та безпосередньо управління запасами, як на великих агрохолдингах так і в невеликих за обсягом виробництва сільськогосподарських підприємствах, використовуються сучасні автоматизовані програми які дозволяють, наприклад: виконувати аналіз КРІ (key performance indicators – нефінансова та фінансова система оцінки, яка допомагає визначити ступінь досягнення стратегічних цілей), динамічний, дольовий, багатовимірний, порівняльний, географічний, рейтинговий, транзакційний аналіз запасів компанії або груп компаній в агропромисловому холдингу.

В першу чергу необхідність проведення аналізу запасів необхідно власникам та директорам підприємств для розуміння та прийняття ефективних управлінських рішень стосовно:

- вивільнення грошей від управління неліквідом, прискорення оборотності матеріальних ресурсів;
- як інструмент для підвищення ефективності переговорів з постачальниками;
- контролю дефіцитних позицій з метою запобігання втраченого прибутку;
- порівняльний та динамічний аналіз;
- виявлення ознак шахрайства у запасах;

Також автоматизовані програми управління запасами допомагають категорійним менеджерам та закупівельникам для ефективної роботи з асортиментом, надають оперативну інформацію про рівень залишків запасів у всіх структурних підрозділах, надає детальну аналітику щодо

постачальників, показую аналітику дефіциту та контроль потреби, удосконалює роботу з неліквідними запасами, здійснює контроль оборотності запасів.

Управлінці сільськогосподарського підприємства на підставі проведеного аналізу та отриманих результатів повинні вирішувати нагальні питання стосовно: необхідності ресурсів для ритмічного виробництва і реалізації продукції, збільшення руху авансованої вартості виробничих запасів з метою мінімізації потреби і покращення ефективності використання.

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу запасів на сільськогосподарських підприємствах

Основним нормативно-правовим документом який визначає загальні принципи та методи обліку в Україні є ЗУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [29]. Наведемо основні положення цього Закону щодо обліку запасів:

- визначення об'єктів бухгалтерського обліку;
- встановлює загальні вимоги до ведення бухгалтерського обліку;
- передбачає обов'язкове застосування НП(С)БО;
- визначає склад фінансової звітності;
- встановлює відповідальність за порушення законодавства про бухгалтерський облік.

Отже, Закон створює правові засади організації бухгалтерського обліку, в тому числі обліку запасів, в Україні та визначає основні вимоги до нього. Більш детальна регламентація міститься в НП(С)БО 9 «Запаси» та інших підзаконних нормативно-правових актах.

Національне Положення (Стандарт) Бухгалтерського Обліку 9 «Запаси» розкриває методологічні основи формування в обліку інформації

про запаси і розкриття її у фінансовій звітності [33]. Основні положення НП(С)БО 9 «Запаси» складаються з:

1. Визначення методів оцінки запасів, порядок їх списання, уцінки та вимоги до розкриття інформації про них у фінансовій звітності;
2. Оцінка запасів при надходженні за первісною вартістю;
3. При вибутті запасів їх оцінка здійснюється за методами: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, ФІФО;
4. Відображення запасів на кінець звітного періоду в балансі – найменша з двох оцінок: фактична собівартість або чиста вартість реалізації;
5. Проведення уцінки;
6. Розкриття у звітності інформації про методи оцінки запасів, їх загальна балансова вартість, суми уцінки та переоцінки.

До стандарту бухгалтерського обліку 9 «Запаси» розроблено «Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів», в яких наведена розширена класифікація запасів для цілей бухгалтерського обліку; визнання та оцінка запасів; документальне оформлення руху операцій з запасами; контроль та облік наявності запасів на складах та в процесі виробництва; процес та особливості безпосередньо бухгалтерського обліку запасів; правила обліку тари; типова кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку операцій з запасами.

Ті підприємства які ведуть бухгалтерський облік за міжнародними стандартами користуються МСБО 2, який встановлює основні підходи до обліку запасів. В якому розкриті питання визначення суми собівартості, надає рекомендації подальшого визнання витрат, формули собівартості, що використовуються для визначення собівартості матеріальних запасів. Але в ньому (МСБО 2) [21] є також виключення - він не застосовується для:

- незавершеного виробництва за буд. контрактами (МСБО 11 «Будівельні контракти»);

- фінансові інструменти – (МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання та МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»);

- біологічні активи - (МСБО 41 «Сільське господарство»).

Крім основних нормативних документів з бухгалтерського обліку запасів існує галузева специфіка, під яку розроблені та впровадженні свої нормативні документи.

Так, сільськогосподарські підприємства можуть також розробляти та застосовувати власні методики обліку запасів, але вони повинні відповідати загальним нормам та вимогам, встановлених законодавством.

Висновки до першого розділу.

1. Запаси – багатокомпонентна категорія, від якісно сформованої, наповненої змістом облікової інформації про них залежать майже всі показники діяльності сільськогосподарського підприємства. Без оптимального забезпечення запасами підприємства не можливо здійснювати господарську діяльність, так як саме запаси виступають основою різноманітних господарських операцій. Вони дають змогу забезпечити сільськогосподарське підприємство безперервністю процесу виробництва, ритмічністю та впливають на загальний стан економічної безпеки.

Виробничі запаси в сільськогосподарських підприємствах є основою формування собівартості. Від ефективного використання запасів залежить вартість готової продукції, точність визначення фінансового результату та загальний фінансовий стан.

Основним завданням обліку запасів на сільськогосподарських підприємствах є в першу чергу отримання неупередженої обліково-аналітичної інформації про господарську діяльність, використання запасів та збереження.

Розповсюджена класифікація запасів на даний час є типова класифікація виробничих запасів за їх призначенням та роллю в процесі виробництва – це економічна класифікація. Але, проаналізувавши це питання, необхідно визначити, що в залежності від того де знаходяться запаси в процесі кругообігу залежить і специфіка класифікації.

2. Методи оцінки запасів і аналіз забезпеченості сільськогосподарських підприємств матеріальними ресурсами є важливими аспектами управління запасами і фінансового планування підприємства. Запаси оцінюються у трьох випадках: надходженні, вибутті, на дату балансу. Методи оцінки у всіх випадках розписані в «Методичних рекомендаціях з обліку запасів». Кожне підприємство в залежності від специфіки своєї діяльності має право вибору, але обов'язково цей метод повиненно бути прописано в Наказі про облікову політику.

Аналіз забезпеченості сільськогосподарського підприємства матеріальними ресурсами є обов'язковим елементом ефективного управління виробничим процесом та оптимізації витрат. Він дозволяє визначити:

- оцінку фактичної потреби сільськогосподарського підприємства в виробничих ресурсах;
- динаміку показників використання матеріальних ресурсів;
- визначення факторів впливу на відхилення від запланованих або нормативних показників;
- аналіз показників планів матеріально-технічного постачання;
- виявлення внутрішніх резервів щодо можливої економії матеріальних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Фінансово-економічна характеристика сільськогосподарського підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «СЛАВГОРОД –АГРО» зареєстровано в Синельниківському районі, селищу міського типу Славгород, вулиця Майська, будинок, 1. Директор Гринько Віктор Миколайович.

Основний вид діяльності вирощування сільськогосподарської продукції; складське господарство; оптова торгівля зерном, насінням та кормами для тварин; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; вантажний автомобільний транспорт.

ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» спеціалізується на вирощуванні та наданні послуг з зберігання продукції рослинництва, а саме зернових культур. Головною метою товариства є отримання прибутку за рахунок мінімізації витрат, а також надання послуг сільськогосподарським виробникам в зберіганні сільськогосподарської продукції.

Фінансову характеристику товариства необхідно розпочати з аналізу його майнового стану за період 2018-2022 роки. Фінансовий аналіз майна дозволяє товариству та всім зацікавленим користувачам інформації ретельно вивчити свою фінансову ситуацію та прийняти обґрунтовані рішення для забезпечення стійкості та забезпеченості бізнесу. Також, це важливий інструмент для керівництва щоб оцінити потенційні ризики та можливості, пов'язані з майном товариства. Аналіз основних показників наведено в додатку А.

Зміни в динаміці вартості майна товариства наведені на рисунку 2.1.

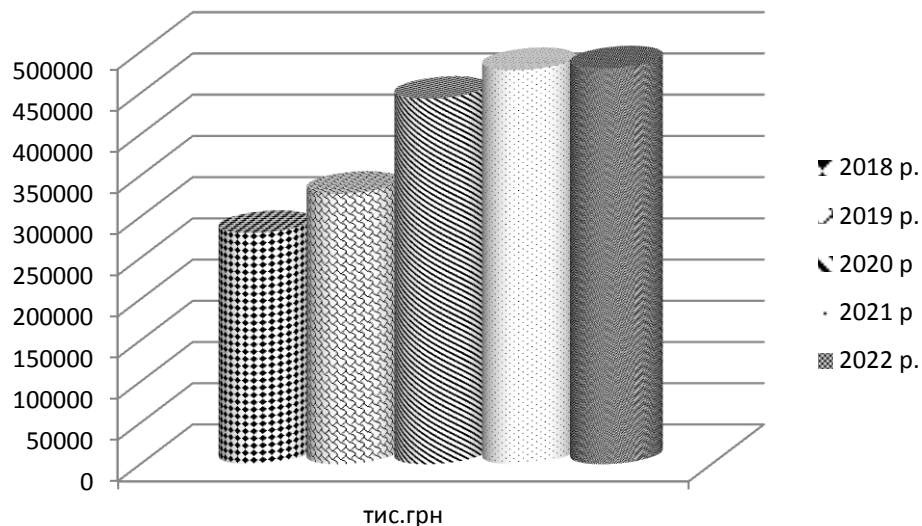

Рис.2.1. Аналіз динаміки вартості майна ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

Загальна тенденція в зміні вартості майна пояснюється збільшенням вартості необоротних активів в 1,53 рази в 2022 році в порівнянні з 2018 роком, та необоротних активів в 2,02 рази. На такі зміни в першу чергу вплинули інфляційні процеси в наслідок чого відбулось подорожчання основних виробничих запасів (палива, сировини і матеріалів, оплата праці).

Проаналізуємо основні зміни, які відбулись в зміні вартості основних засобів в товаристві за п'ять років. Для наочності відобразимо динаміку змін на графіку 2.2. (Додаток Б).

Загальна вартість основних засобів на початок 2022 року в порівнянні з 2018 роком збільшилась на 135 ,1%, що свідчить про поступове оновлення та модернізацію обладнання та автопарку. Також на суттєвий ріст вартості основних засобів впливає проведення дооцінки первісної вартості основних засобів до її справедливої, тобто ринкової вартості, що є необхідною умовою для надання неупередженої правдивої інформації користувачам.

В аналізі руху основних засобів ми не брали до уваги динаміку руху надходження за період основних засобів в вартісному значенні, в зв'язку

тим, що за п'ять досліджуваних років вартість необоротних активів суттєво змінилась, в наслідок загальної ситуації в економіці.

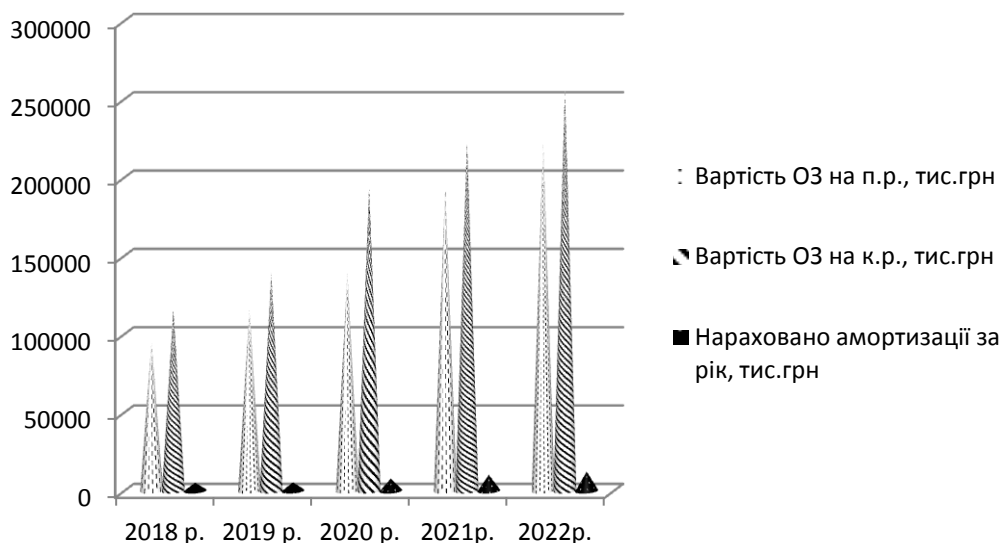

Рис.2.2. Динаміка зміни вартості основних засобів ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

Ще одним підтвердженням того, що ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" постійно працює над оновленням засобів праці є динаміка коефіцієнта оновлення, який за кожним роком показує приріст, окрім військового 2022 року. В динаміці зростання цього коефіцієнта зобразимо на рисунку 2.3.

Здійснення аналізу ділової активності товариства надає загальну оцінку фінансових, економічних та організаційних аспектів діяльності. Проведення такого аналізу допомагає зрозуміти ефективність та продуктивність ділової діяльності, виявити проблеми у галузі та знайти шляхи їх вирішення.

Аналіз починається зі збору аналітичної інформації, який включає в себе роботу над фінансовими звітами, статистичними даними, договорами з контрагентами, звітів з виробництва, реалізації та іншу інформацію, що стосується діяльності товариства.

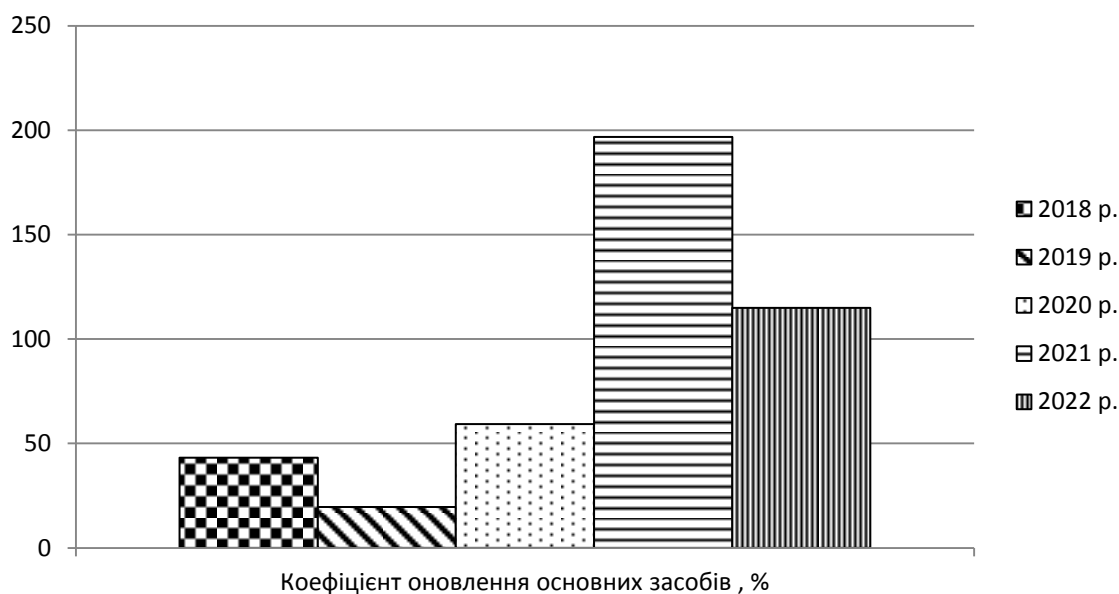

Рис. 2.3. Динаміка змін коефіцієнта оновлення основних засобів ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

В першу чергу для аналізу ділової активності використовують всі форми фінансової звітності, в якій згенеровано основні показники діяльності: чистий дохід, операційні витрати, середньорічна вартість капіталу, середньорічна вартість необоротних активів, середньорічна вартість оборотних активів, величина дебіторської заборгованості, вартість власного капіталу, середньорічна величина кредиторської заборгованості. Ці основні показники є базисом для подальшого розрахунку коефіцієнтів ділової активності (Додаток В).

Один з показників який характеризує ефективність використання своїх капітальних вкладень є фондівіддача необоротних активів, динаміка якого представлена на рисунку 2.4.

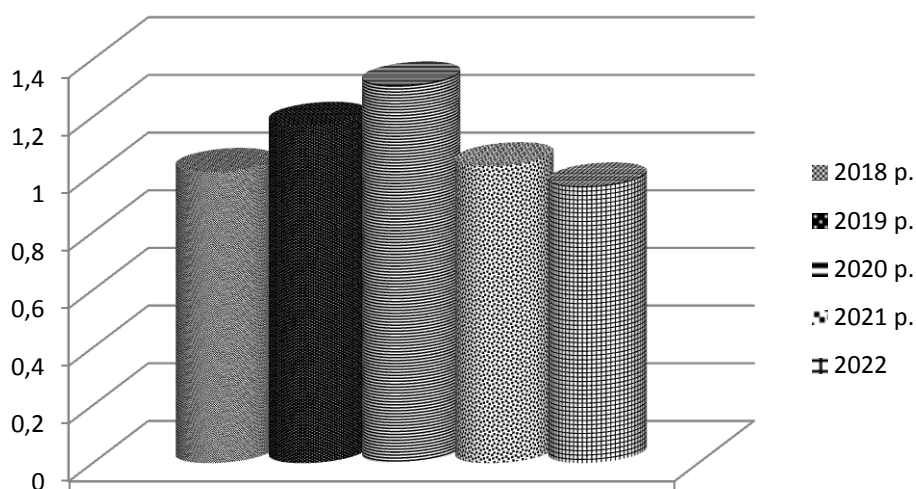

Рис.2.4. Динаміка показника фондовіддачі необоротних активів ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

Показник високої фондовіддачі необоротних активів свідчить про те, що товариство ефективно використовує свої капітальні вкладення у необоротні активи для генерації прибутку. На ТОВ «"СЛАВГОРОД-АГРО" найбільший показник був в 2020 році. На 1 гривню середньорічної вартості необоротних активів надійшло 1,35гривні. Загальна тенденція цього показника за досліджуваний період має негативний результат, що свідчить про неефективне використання необоротних активів, або зменшення отриманого чистого прибутку в 2021-2022 рр.

Показники обертання як кредиторської, так і дебіторської заборгованості, в товаристві на протязі досліджуваного періоду мають негативну тенденцію. На рисунку 2.5. представлена динаміка обертання кредиторської заборгованості за 2018 – 2022 рр.

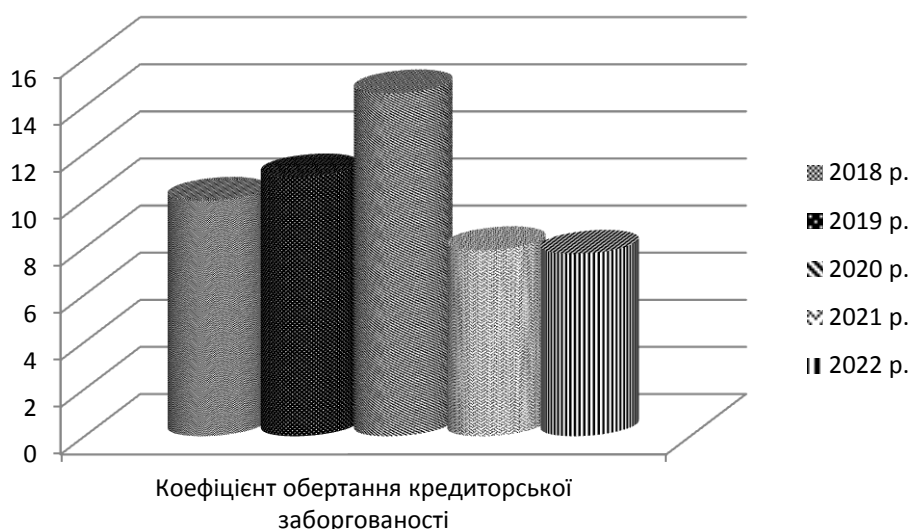

Рис.2.5. Динаміка коефіцієнта обертання кредиторської заборгованості ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

В 2021-2022 роках відбулось суттєве зменшення досліджуваного коефіцієнта, що свідчить про збільшення терміну розрахунків з постачальниками та іншими кредиторами за отримані товари, сировину, послуги. Але з іншої точки зору товариство для більш ефективно використовує кредиторську заборгованість для фінансування своєї діяльності в ситуації нестачі оборотних коштів.

Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості використовується для оцінки того, наскільки швидко товариство збирає кошти від своїх покупців за реалізовану продукцію та надані послуги. Цей показник дозволяє оцінити ефективність управління оборотними коштами та взаємовідносини з клієнтами. Динаміка коефіцієнта обертання поточної дебіторської заборгованості ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" наведено на рисунку 2.6.

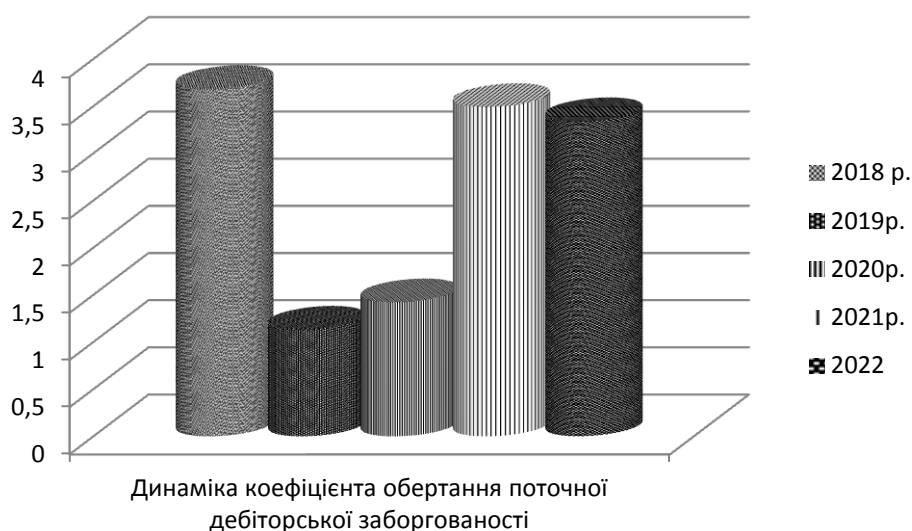

Рис. 2.6. Динаміка коефіцієнта обертання поточної дебіторської заборгованості ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр.

Високе значення коефіцієнта обороту поточної дебіторської заборгованості свідчить про те, що товариство ефективно управляє процесом стягнення грошей від своїх покупців товарів та послуг. ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" в 2021-2022 роках мінімізувало відпуск продукції на умовах відстрочки платежу, що позитивно вплинуло на забезпечення товариства оборотними ресурсами.

Не можливо надати фінансово-економічну характеристику товариства без аналізу динаміки отриманих фінансових результатів (Додаток Д). Так, чистий дохід від реалізації продукції, робіт та послуг в 2022 році в порівнянні з 2018 роком збільшився в 1,52 рази. На це вплинуло в першу чергу збільшення вартості оборотних активів та вартості грошей (інфляційні процеси). Операційні витрати в динаміці за два останні роки представимо на рисунку 2.7.

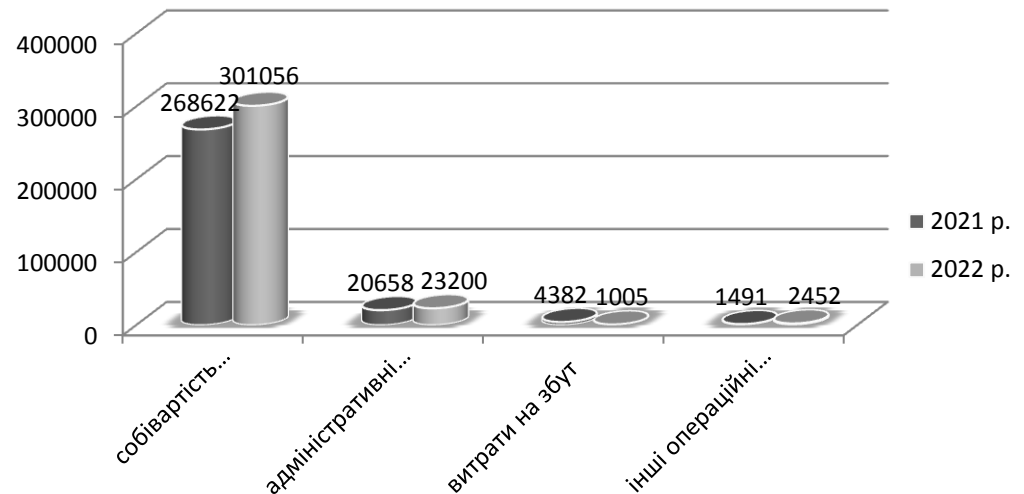

Рис.2.7. Динаміка змін операційних витрат ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2021 - 2022 рр. тис. грн.

В порівнянні між базовим періодом та попереднім (2021 роком), собівартість реалізованої продукції збільшилась на 32434 тис. грн, що становить 12,1% приросту. Це пов'язано в першу чергу з удорожчанням оборотних активів та вартості грошей.

В 2022 році суттєво зменшилися витрати на збут (77,0%), що вказує на зменшення обсягу виробленої продукції, а також реалізацію «з поля».

Взаємопов'язаний з операційними витратами і показник прибутку від операційної діяльності, динаміка якого представлена на рисунку 2.8.

Фінансові результати ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018-2022 рр.: операційні витрати

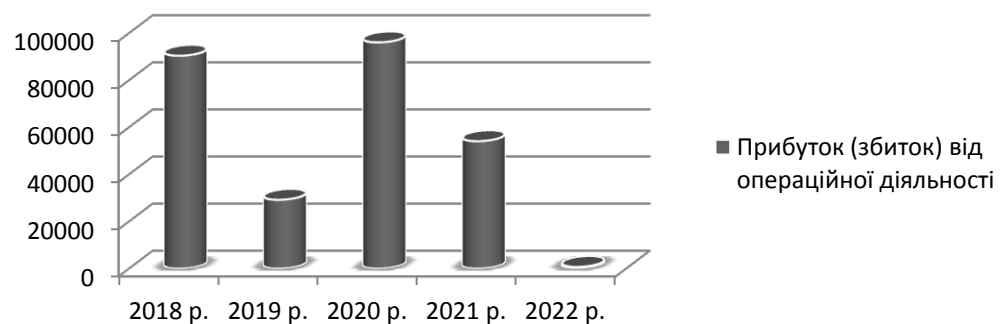

Рис.2.8. Динаміка операційного прибутку витрат ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 20218 - 2022 рр. тис. грн.

Прибуток в 2022 рік в порівнянні з 2018 роком становив менше 1%, в натуральних показниках зменшився на 89703 тис. грн. В першу чергу це пов'язано з військовою агресією на території України.

І необхідно також звернути увагу на фінансові та інвестиційні витрати товариства за досліджуваний період, які відображенні на рисунку 2.9.

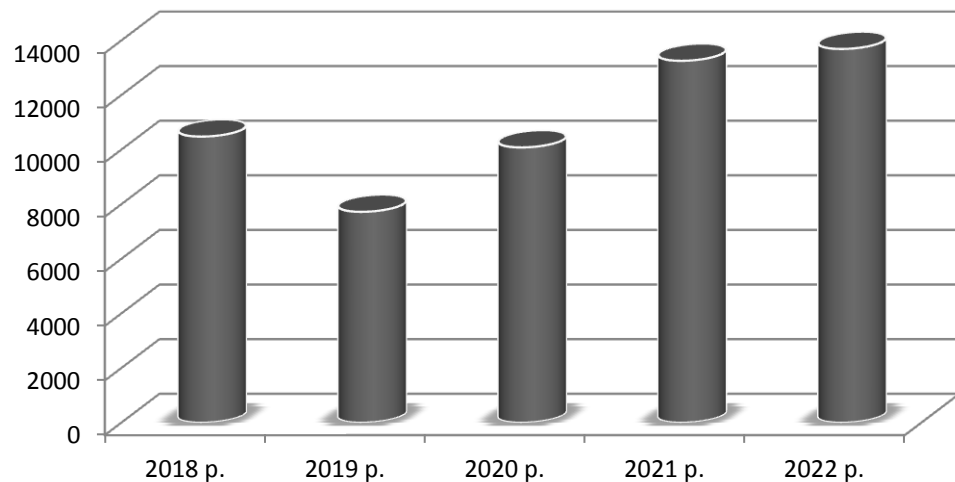

Рис.2.9. Фінансові витрати витрат ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018 - 2022 рр. тис. грн.

Фінансові витрати товариства включають у себе в першу чергу витрати пов'язані з утриманням фінансових ресурсів товариства таких, як відсотки за кредити, комісійні за банківські операції. Можна зробити висновки, що на протязі досліджуваного періоду витрати на обслуговування довгострокових позик мають невеликий приріст, що вказує на збільшення відсотків за кредит.

Заключенням проведеного аналізу показників діяльності ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" є синтез показників для формування комплексної (рейтингової) оцінки фінансового стану (Додаток Ж), який проводиться з метою визначення стабільності, платоспроможності та загального фінансового здоров'я товариства. Ця оцінка включає в себе аналіз різних фінансових показників та величин, які дозволяють оцінити використання фінансових ресурсів, ризики та потенційні проблеми.

За досліджуваний період інтегрований показник фінансового стану ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" відповідає найвищому показнику А, що свідчить про стабільний фінансовий стан товариства.

2.2. Характеристика організації бухгалтерського обліку та формування обліково-аналітичного забезпечення управління запасами

Бухгалтерський облік є важливою складовою фінансового управління ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО". Він включає в себе систему збору, обробки, аналізу і подання фінансової інформації для прийняття рішень в управлінні бізнесом. Є різні варіанти побудови організаційної структури відділу бухгалтерії.

В ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" створено відділ бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером, яка забезпечує правильність та своєчасність реєстрації та надання фінансової інформації всім зацікавленим користувачам. Також на головного бухгалтера покладені обов'язки з розподілу завдань між працівниками бухгалтерії, складання і подання фінансової та податкової звітності.

Однією з особливостей організації обліку в товаристві є те, що головний бухгалтер відповідає за податковий облік, а саме: складання, правильний розрахунок, заповнення податкових декларацій та своєчасне подання до фіскальних органів.

Також в обов'язки головного бухгалтера входить дослідження фінансового стану товариства на підставі аналізу фінансових показників для надання рекомендацій керівництву товариству.

В процесі здійснення керівництва бухгалтерською службою головний бухгалтер контролює грошові потоки, оптимізує витрати та управляє оборотним та основним капіталом товариства.

Крім того до головних обов'язків головного бухгалтера входить взаємодія та координація роботи з аудиторами та іншими органами які здійснюють перевірки.

Головний бухгалтер ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" приймає участь у розробці та удосконаленню бухгалтерських політик та процедур для забезпечення ефективності і точності фінансового та податкового обліку. Відповідає за найми працівників бухгалтерії, навчання та розвиток співробітників служби, а також за оцінку їхньої роботи. І співпрацює з іншими відділами товариства.

В ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" окремий бухгалтер відповідає за облік запасів. В його обов'язки входить:

- класифікація запасів;
- визначення (згідно облікової політики, та специфіки виробництва) методів оцінки запасів;
- облік руху запасів;
- створення аналітичних реєстрів та карток;
- дотримання впровадженої системи кодування ;
- аналіз та прогнозування потреб в запасах;
- моніторинг рівня середньорічних показників запасів;
- контроль за придатністю та застарілістю запасів;
- оптимізація процесу управління запасами;
- удосконалення програмного забезпечення управління запасами.

Ці широкі обов'язки бухгалтера – матеріаліста дають змогу створити ефективну систему обліково-аналітичного забезпечення управління запасами, та сприяє оптимізації фінансових ресурсів товариства та підвищенню його конкурентоспроможності.

Всі вище перераховані обов'язки як головного бухгалтера та к і бухгалтера матеріаліста розписані в внутрішньому нормативному документі – наказі про облікову політику.

Облікова політика є важливим інструментом для забезпечення відповідності фінансової діяльності товариства законодавчим та регуляторним вимогам, а також для забезпечення довіри та надійності фінансової інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Стосовно відображення в бухгалтерському обліку запасів товариства в наказі про облікову політику вказано:

- метод оцінки запасів при надходженні – первісна вартість;
- встановлення часового періоду, в межах якого відбувається оцінка та визнання запасів;
- визначення моменту, коли витрати на запаси відображаються в фінансовій звітності;
- визначення категорій запасів;
- визначено процедуру для визнання та списання втрат та застарілих запасів;
- встановлені критерії для визнання можливого зниження вартості запасів та відображення цього в фінансовій звітності;
- визначені умови при яких запаси можуть бути повторно оцінені;
- встановлено процедури для визнання та списання втрат, пов'язаних з нестачею та псуванням;
- визначено вимоги щодо включення інформації про запаси в фінансовій звітності.

Одне з основних вимог до формування обліково-аналітичної інформації щодо запасів є належним чином, згідно нормативних документів та форми обліку оформлена документація з обліку запасів на всіх стадіях документообігу.

В товаристві затверджено, та доведено під підпис, до всіх матеріально-відповідальних осіб графік документообороту та вимоги до оформлення документів.

Основними нормативними документами з документального оформлення записів у бухгалтерському обліку не залежно від форми

власності та галузі є Положення №88 від 24.05.1995 року. В якому чітко встановлено: «порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами» [ ]. Крім того в розділі 4 наведені правила виправлення помилок у первинних документах та реєстрах. З цим Положенням ознайомлені всі співробітники які мають відношення до формування різних бухгалтерських документів.

Сам процес відображення в обліку надходження та вибуття запасів є стандартним для застосованої журнально-ордерної форми в товаристві.

Основні недоліки в організації та веденні обліку запасів в першу чергу виявляються в процесі інвентаризації. До таких недоліків в ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" було виявлено розбіжності між складськими документами та первинним обліком, нестачі талишки в наслідок пересортування, помилки в первинних документах на оприбуткування запасів.

Як висновок можна сказати, що порядок правильного оформлення документів з обліку запасів впливає на обліково-аналітичне забезпечення інформацією для прийняття ефективних рішень управлінням товариством.

2.3. Проведення процедури аналізу використання виробничих запасів на сільськогосподарському підприємстві

Здійснення аналізу використання запасів на сільськогосподарських підприємствах є важливою частиною управління. Ця процедура дозволяє оцінити ефективність управління запасами, визначити можливість оптимізації запасів і зменшення витрат. Від правильної організації та методів аналізу запасів залежить обґрунтованість прийняття

управлінських рішень не тільки по використанню запасів, а також регулювання процесу виробництва, постачання, збуту продукції.

Процес здійснення аналізу для наглядно можна відобразити схематично на рис. 2.10.

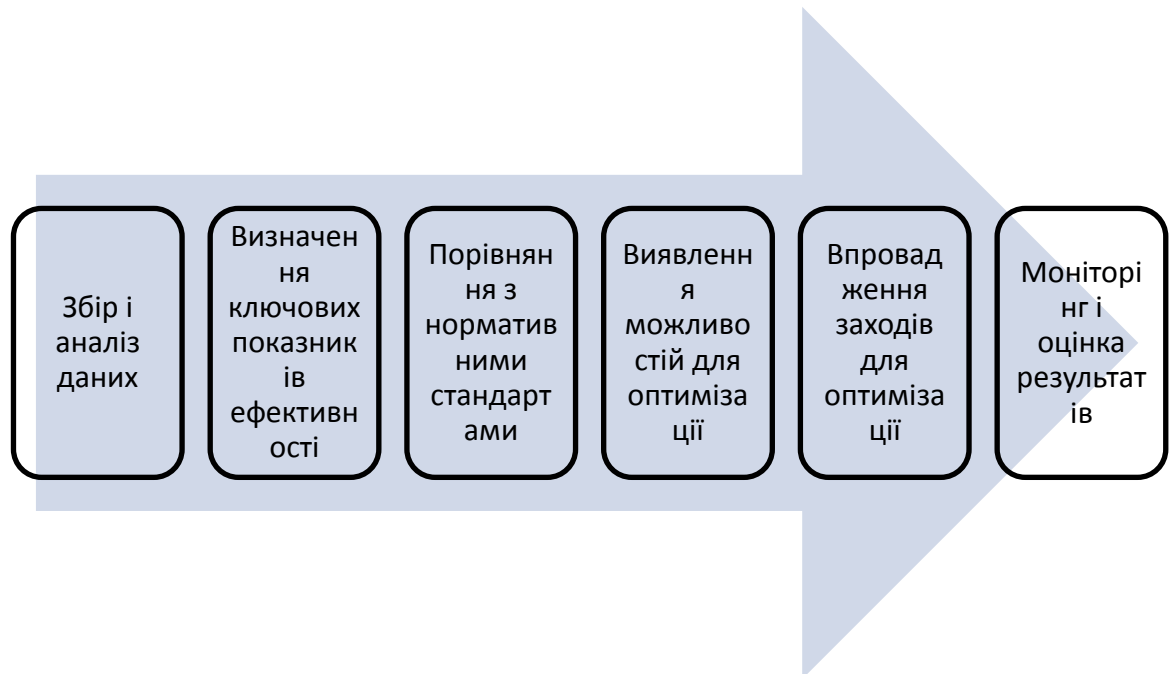

Рис.2.10. Процес проведення аналізу виробничих запасів

На першому етапі відбувається процес збору інформації про всі види запасів згідно класифікації підприємства. Інформація генерується з бухгалтерського обліку, зокрема рух по рахункам 20,21,22,24,25,26,27.

На другому етапі відбувається розрахунок основних показників ефективності управління запасами, які дають можливість оцінити ступінь управління. До таких показників можна віднести:

- оборотання запасів: скільки разів підприємство повністю замінює свої запаси за певний період часу;

$$\text{Оборотання запасів} = \frac{\text{Сукупні витрати на купівлю запасів}}{\text{Середньорічний обсяг запасів}}$$

- середній строк обертання запасів: за який період запаси повністю оновлюються;

$$\text{Середній строк обертання запасів} = \frac{\text{Кількість днів у періоді}}{\text{Обертання запасів}}$$

- співвідношення запасів до обороту: відображає скільки разів підприємство повністю обертає свій оборотний капітал за певний період;

$$\text{Оборотність капіталу} = \frac{\text{Виручка}}{\text{середньорічний оборотний капітал}}$$

- середньорічний запас на одиницю виробленої продукції;

$$\text{Середньорічна вартість запасів на одиницю продукції} = \frac{\text{Середньорічна вартість запасів}}{\text{кількість продукції}}$$

Ці показники допомагають підприємству аналізувати і оптимізувати процес управління запасами для досягнення кращих фінансових результатів і підвищення конкурентоспроможності.

Проведення оперативного аналізу використання запасів повинен базуватися на певних етапах:

- порівняння фактичних показників з плановими, та пошук відхилень;
- факторний аналіз- оцінка впливу різних факторів на результат (наприклад метод елімінування);
- визначення причин відхилень;
- вжиття заходів для усунення впливу негативних факторів.

Для досягнення результату в процесі проведення аналізу необхідно забезпечити систематичний комплексний підхід. Також потрібно

використовувати для аналізу всіх показників: кількісні, якісні, технічні тощо.

Аналіз використання запасів потрібно проводити на всіх стадіях їхнього руху. В процесі закупівлі, виробництва, реалізації готової продукції, розрахунку собівартості.

Об'єктами оперативного аналізу є:

- 1) Забезпеченість підприємства та їхня наявність в процесі діяльності;
- 2) Виконання угод про постачання;
- 3) Якісний та кількісний стан;
- 4) Ефективність використання в процесі діяльності;
- 5) Зовнішнє та внутрішнє нормування витрат.

Джерелами для проведення оперативного аналізу в першу чергу є первинні бухгалтерські документи, нормативні внутрішні і зовнішні довідники, види проведеного спостереження, дані технологічного процесу, маркетингові дослідження, соціологічні опитування.

Основні методичні прийоми проведення оперативного аналізу можна зобразити на рисунку 2.11.

Оперативний аналіз використання запасів потрібно проводити на постійній основі для своєчасного встановлення відхилень, причини їх виникнення, винних осіб, вплив на всю господарську діяльність.

Оперативний аналіз використання запасів надає сільськогосподарським підприємствам інформацію для ефективного управління запасами в реальному часі. Він дозволяє швидко виявити проблеми та можливості для оптимізації управління запасами.

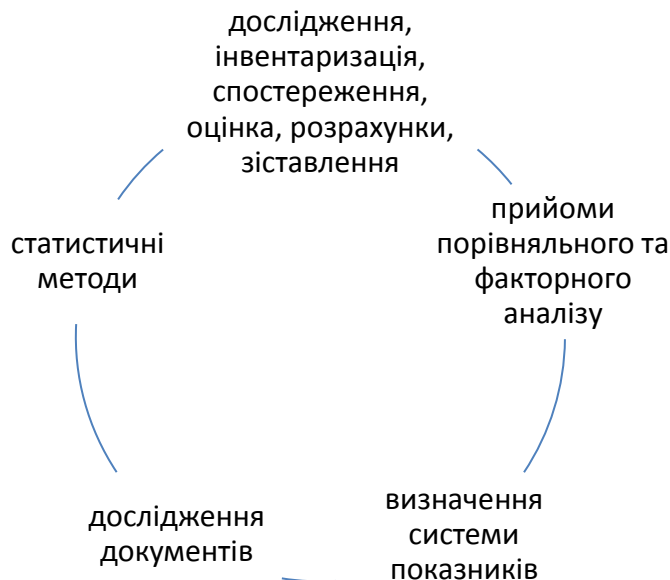

Рис.2.11. Методичні прийоми оперативного аналізу

Також дозволяє сільськогосподарським виробникам бути більш гнучкими, реагувати на зміни швидше та оптимізувати використання своїх ресурсів.

Висновки до другого розділу

1. В Товаристві з обмеженою відповідальністю "СЛАВГОРОД-АГРО» основний вид діяльності є вирощування сільськогосподарської продукції; складське господарство; оптова торгівля зерном, насінням та кормами для тварин; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; вантажний автомобільний транспорт.

Головною метою товариства є отримання прибутку за рахунок мінімізації витрат, а також надання послуг сільськогосподарським виробникам в зберіганні сільськогосподарської продукції.

З проведеного аналізу деяких показників фінансово-економічного стану товариства можна зробити висновки, що комплексна рейтингова

оцінка відповідає найвищому критерію, що свідчить про стабільний фінансовий стан.

Проведення аналізу динаміки вартісних показників за досліджуваний період не дає достатнього розуміння змін, які відбулись в вартості майна та джерел надходження. Це в першу чергу пов'язано з інфляційними процесами в економіці.

Так, загальна вартість основних засобів на початок 2022 року в порівнянні з 2018 роком збільшилась на 135,1%, що свідчить про поступове оновлення та модернізацію обладнання та автопарку. Також на суттєвий ріст вартості основних засобів впливає проведення дооцінки первісної вартості основних засобів до її справедливої, тобто ринкової вартості, що є необхідною умовою для надання неупередженої правдивої інформації користувачам.

Ще одним підтвердженням того, що ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" постійно працює над оновленням засобів праці є динаміка коефіцієнта оновлення, який за кожним роком показує приріст, окрім військового 2022 року.

З аналізу динаміки отриманих фінансових результатів, чистий дохід від реалізації продукції, робіт та послуг в 2022 році в порівнянні з 2018 роком збільшився в 1,52 рази. На це вплинуло в першу чергу збільшення вартості оборотних активів та вартості грошей (інфляційні процеси).

В 2022 році суттєво зменшилися витрати на збут (77,0%), що вказує на зменшення обсягу виробленої продукції, а також реалізацію «з поля».

Взаємопов'язаний з операційними витратами і показник прибутку від операційної діяльності в 2022 рік в порівнянні з 2018 роком становив менше 1%, і в натуральних показниках зменшився на 89703 тис. грн. В першу чергу це пов'язано з військовою агресією на території України.

2. В ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" створено відділ бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером, яка забезпечує правильність та своєчасність реєстрації та надання фінансової інформації всім зацікавленим

користувачам. Головний бухгалтер відповідає за організацію та ведення бухгалтерського обліку в товаристві, що включає в себе реєстрацію фінансових операцій, підготовку фінансової та податкової звітності. Крім того на головного бухгалтера покладено обов'язки з проведення аналізу фінансової звітності для забезпечення ефективного управління фінансами. Також головний бухгалтер бере участь у розробці річних та довгострокових бюджетів в процесі співпраці з іншими відділами для забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів.

За облік запасів відповідає бухгалтер-матеріаліст, який є спеціалістом що відповідає за облік і контроль руху матеріальних цінностей в товаристві. Його обов'язки чітко прописані в наказі про облікову політику. В них входить реєстрація надходження та витрачання запасів, оновлення та ведення номенклатурних карток для кожного типу запасів, в яких вказується кількість, вартість, дата придбання і витрачання сировини і матеріалу. Бухгалтер-матеріаліст бере участь у проведенні інвентаризації матеріальних цінностей, під час яких відбувається звірка факту наявності з обліковими даними. Він готує звітні документи та відомості з обліку матеріальних цінностей для управлінського персоналу та податкової звітності, а також забезпечує дотримання внутрішніх контрольних процедур в області обліку запасів.

3. Процедура проведення аналізу запасів на кожному сільськогосподарському підприємстві має свої особливості. В загальному розумінні аналіз використання запасів направлений в першу чергу на надання оцінки ефективності управління запасами, визначення можливості оптимізації запасів і зменшення витрат. До основних етапів проведення аналізу запасів в ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" відноситься: збір інформації про наявні запаси, аналіз динаміки, оцінка раціональності структури запасів, аналіз оборотності запасів, оцінка ефективності використання запасів, визначення резервів та розробка заходів щодо оптимізації управління запасами.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ Й МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ НА ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО»

3.1. Удосконалення питань організації обліку в внутрішніх нормативних документах

Ефективне використання матеріальних ресурсів, головне завдання кожного підприємства в наявній економічній ситуації для формування прибутку та виконання своїх зобов'язань перед державою та суспільством.

Головним внутрішнім розпорядчим документом в товаристві є Наказ про облікову політику, який визначає сукупність принципів, методів і процедур які використовує товариство для ефективного та неупередженого ведення бухгалтерського обліку. Структуру наказу можна відобразити на рисунку 3.1.

Облікова політика має велике значення для всіх видів підприємницької діяльності і скрізь вона має свої особливості, але її вихідні положення є єдиними (спільними) для всіх – отримання оптимізованої, у довгостроковому плані, норми прибутку. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю сільськогосподарських підприємства та стратегія їх розвитку на тривалу перспективу.

На розробку облікової політики впливають різні фактори:

- форма власності та організаційно-правова структура підприємства;
- галузеві особливості, які визначають вид діяльності та зумовлюють технологічно-організаційні умови роботи;
- обсяг діяльності, кількість працівників, номенклатура продукції;
- відносини з податковою системою, а саме наявність пільг та умови їх одержання;
- умови постачання та збуту продукції;

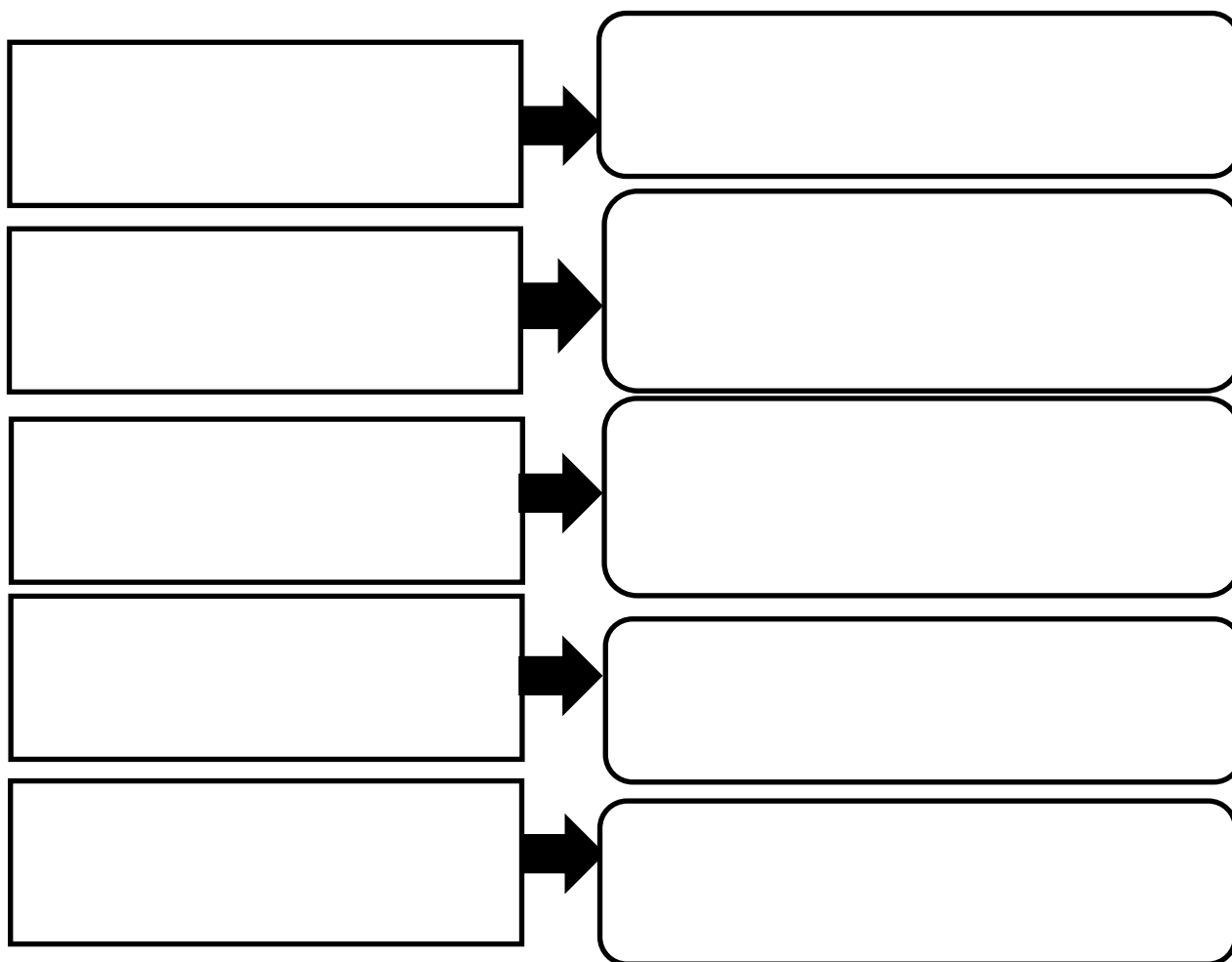

Рис.3.1. Структура наказу про облікову політику

- матеріальна база та рівень забезпечення кваліфікованими обліковими працівниками;
- система та умови організації матеріальної зацікавленості, відповідальності.

Відповідальність за розробку облікової політики покладається на головного бухгалтера із затвердженням даного документу керівником підприємства. У документі обов'язково розкривається в окремих розділах методичні принципи побудови бухгалтерського обліку, техніка його ведення та організація роботи бухгалтерської служби.

Облікова політика сільськогосподарського підприємства регламентується наказом. Цей документ складається у формі, що прийнята і використовується на підприємстві. Наукова та періодична література

рекомендує складати наказ з трьох розділів. Направленість розділів може бути різною в залежності від потреб підприємства, незмінним для всіх підприємств є перший розділ в якому розкриваються методологічні правила фінансового обліку, які використовуються на адресному підприємстві враховуючи види діяльності.

Тобто у даному розділі можуть визначатись:

1) класифікація коштів підприємства на грошові, еквіваленти грошових коштів та інші. Грошові кошти згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до формування фінансової звітності» поділяються на готівку, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання; еквіваленти грошових коштів (грошей) – це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості; інші кошти класифікуються на грошові документи, кошти в дорозі та електронні гроші;

2) оцінка фінансових інвестицій на певну дату (надходження, дата балансу і вибуття) відповідно до НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»;

3) формування вартості інших видів активів (необоротних та оборотних), для даного пункту наказу використовуються методологічні правила наведені в: НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 8 «Необоротні активи», НП(С)БО 9 «Запаси», НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти», НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 30 «Біологічні активи», НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість». Також окремо надається методика розподілу транспортно-заготівельних витрат (далі ТЗВ) та їх віднесення до вартості оборотних активів;

4) процедура визначення строку корисного використання (експлуатації) необоротних активів. Цей показник є необхідним при оцінці окремих видів необоротних активів на дату балансу, способи визначення даного показника різняться і відповідно в даному пункті описується той /ті, що використовується на адресному підприємстві;

5) метод(и) амортизації необоротних активів (згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби», НП(С)БО 8 «Необоротні активи»). Підприємств має право обрати декілька методів нарахування амортизації (в залежності від характеристики об'єктів обліку);

6) величина вартісного критерію віднесення матеріального активу до інших малоцінних необоротних активів (згідно з п. 5.2 НП(С)БО 7 «Основні засоби»), який встановлюється самостійно виходячи із особливостей об'єктів, що використовуються підприємством. Часто цю межу «прив'язують» до вартості податкової малоцінки – 20000 грн (2022 р.);

7) процедура визначення ліквідаційної вартості необоротних активів або перелік таких активів із зазначенням ліквідаційної вартості;

8) умови, процедури та періодичність проведення переоцінки основних засобів. До умов необхідно віднести: межу суттєвості для проведення переоцінки, тобто величину розриву між залишковою та справедливою вартістю основних засобів (не менше 10%), до процедури – порядок амортизації дооцінки (віднесення на рахунок нерозподіленого прибутку): щомісяця, щокварталу або щороку, до періодичності – частоту проведення переоцінки або дати, на які її здійснюють (наприклад, один раз на рік або станом на 1 грудня поточного року);

9) порядок створення забезпечень (згідно НП(С)БО 11 «Зобов'язання») на відпустки працівникам, на додаткове пенсійне забезпечення, гарантійні зобов'язання, реструктуризацію, виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів, виплати працівникам інструментами власного капіталу, інші майбутні витрати й платежі;

10) визначення складових собівартості продукції, робіт, послуг (відповідно до НП(С)БО 16 «Витрати»), собівартості реалізованої продукції, методик розподілу загальновиробничих витрат, показник нормальної потужності;

11) затвердження переліку витрат, що належать до «Витрат майбутніх періодів». Витрати здійснені в поточному обліковому періоді, які будуть визнані в наступних облікових періодах, називають витратами майбутніх періодів. Прикладами таких витрат є: сплачена наперед орендна плата, оплата страхового полісу, передплата періодичних видань, витрати на підготовку та освоєння виробництва тощо;

12) визначення періоду створення кваліфікаційних активів згідно НП(С)БО 31 «Фінансові витрати»;

13) обґрунтування специфіки відображення в обліку доходів, що пов'язано з визначенням тривалості нормального операційного циклу виготовлення продукції (виконання робіт, надання послуг), а також особливостей визнання доходів від надання послуг. Опис методу оцінки ступеню завершеності операції з надання послуг;

14) перелік доходів, що відносяться до складу доходів майбутніх періодів;

15) затвердження системи оплати праці та системи преміювання одночасно з колективним договором підприємства;

16) розкриття особливостей застосування НП(С)БО 17 та рахунку 79 «Фінансові результати»; 17) організація обліку відстрочених податків, згідно НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» та ПКУ;

18) застосування міжнародних стандартів обліку і звітності.

Другий розділ наказу може розкривати організаційні процедури системи бухгалтерського обліку, а саме: робочий план рахунків, форму обліку на підприємстві, графік документообігу, форми бухгалтерських документів (за браком стандартних форм), організацію та порядок проведення інвентаризації, організацію внутрішньогосподарського обліку і контролю.

У третьому розділі розкривають або організаційні питання роботи облікового персоналу або особливості ведення управлінського обліку на підприємстві.

Формуючи облікову політику, виходять з того, що підприємство функціонує безстроково, а всі господарські операції відносять до того звітнього періоду, в якому вони відбувалися. Вибрана облікова політика, як правило, застосовується підприємством з року в рік. У будь-якому разі, вона має залишатись незмінною принаймні протягом календарного року. Про зміни в обліковій політиці з їх ретельним обґрунтуванням підприємство повідомляє в пояснювальній записці до річного звіту. Терміни зміни облікової політики в стандартах не оговорені, також дозволяється не пере затверджувати наказ про облікову політику, а тільки вносити зміни в діючий документ. Зміни в обліковій політиці можуть відбуватись із трьох причин: змінилися вимоги статуту; внесені поправки до стандартів; зміни дозволять більш достовірно і повно показати події або операції у фінансовій звітності.

Наслідки після зміни наказу про облікову політику прописані в пп. 11- 13 НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах». У документі зазначено, що облікову політику слід застосовувати щодо подій та операцій із моменту їх виникнення, за винятком випадку, коли це нереально зробити. Тобто необхідно переглядати операції, щодо обліку яких обрано нові підходи, за весь час їх проведення й наново провести всі підрахунки так, ніби їх застосовували на підприємстві за весь попередній звітний період. Таким чином визначається вплив зміни облікової політики на події та операції минулих періодів. На суму таких впливів коригують сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року й повторно надають порівняльну інформацію щодо попередніх звітних періодів. Не будь-яка зміна в наказі про облікову політику потрапляє під визначення змін в обліковій політиці. Наприклад, зміна форм первинних документів, що може затверджуватись одним із додатків наказу, або схема документообігу не буде вважатись зміною в обліковій політиці підприємства.

3.2. Удосконалення методів оцінки використання виробничих запасів

Для динамічного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, та отримання позитивного результату, кожне підприємство повинно застосовувати оптимальні, науково-обґрунтовані та адаптовані під особисту специфіку методи управління запасами.

Теоретичні підходи до оцінки управління запасами в сільськогосподарських підприємствах можуть бути досить складними через те, що саме виробництво є унікальним, і включає такі особливості як біологічні активи та сезонні цикли.

Створення алгоритму управління запасами для сільськогосподарського підприємства включає декілька ключових кроків, які допоможуть збалансувати вимоги до доступності матеріалів з затратами на їх зберігання:

1. Визначення потреб у запасах (збір фактичних даних про попит та виробничі цикли, прогнозування майбутнього попиту з урахуванням сезонності та ринкової тенденції, визначення критичного рівня запасів для неперервності виробництва).
2. Оцінка вартості запасів (розрахунок вартості замовлення, зберігання, визначення економічного розміру замовлення).
3. Планування закупівель (встановлення графіків закупівель, визначення оптимальних постачальників з урахування ціни, якості та надійності).
4. Впровадження системи контролю (встановлення порядку контролю за наявністю та оборотністю запасів, використання автоматизованих систем для моніторингу рівнів запасів в реальному часі).
5. Оцінка процесів управління запасами (проведення регулярних інвентаризацій для перевірки фактичних рівнів запасів, аналіз даних для виявлення можливостей оптимізації).

6. Оптимізація і коригування (проведення ABC аналізу для визначення найважливіших запасів, коригування політик закупівель та зберігання згідно з отриманим результатом, внесення змін у стратегію управління запасами на основі обробки зворотного зв'язку і змін умов ринку).

7. Стале управління (забезпечення гнучкості системи для адаптації до змін у виробничих потребах та умов ринку, використання технологій прогнозування та аналітики для підвищення ефективності управління запасами).

Це алгоритм є досить універсальний, але він повинен бути адаптований до специфіки виробництва кожного окремого сільськогосподарського підприємства, враховуючи такі фактори, як коливання ринку, тип продукції, сезонність.

Один з найважливіших компонентів загальної стратегії в управлінні запасами на сільськогосподарських підприємствах є оцінка процесів управління запасами, що може включати в себе в першу чергу проведення регулярних інвентаризацій запасів. Без розуміння реальних даних по запасам не можливо здійснювати подальші дії з управління.

Процес проведення інвентаризації на ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» побудовано згідно «Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів», «Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань», Наказу про облікову політику.

Головна мета проведення інвентаризації є встановлення і оновлення інформації про поточний стан всієї номенклатури запасів на підприємстві, виявлення не врахованих в обліку запасів з різних причин, а також визначення потенціалу корисності для неупередженого відображення в обліку.

Наступний метод оцінки управління запасами є аналіз ключових показників ефективності, таких як оборотність запасів, який показує як часто підприємство реалізовувало та замінювало свої запаси протягом

певного періоду. Він розраховується як частка від продажів до середнього запасу або вартості проданих товарів до середнього запасу (Додаток В). Т

Тривалість циклу запасів який вимірює час між закупівлею запасів та їх використанням, що актуально для здійснення планування надходження грошових потоків та забезпечення сільськогосподарського підприємства обіговими коштами.

Середній час зберігання, тобто як довго запаси зберігаються до їх використання.

Також необхідно звернути увагу всім сільськогосподарським підприємствам на показник вартості зберігання запасів, який включає генеровані показники витрат на складські послуги, страхування, амортизацію необоротних активів, втрат від псування, обробку від шкідників. Для сільськогосподарських виробників питання зберігання врожаю та посадкового матеріалу завжди було актуальне питання.

При виявленні розбіжностей між плановими та фактичними рівнями запасів необхідно знайти причини, та застосувати дії для мінімізації таких проявів.

Для визначення важливості запасів та оптимізації зусиль щодо управління ними сільськогосподарські підприємства з широким номенклатурним цінником можуть використовувати метод АВС аналізу. Застосування цього методу управління запасами дає змогу класифікувати запаси за їхньою значимістю та впливом на загальну вартість. Починається аналіз з класифікації:

Категорія А - найважливіші товари, які становлять невелику кількість від загального числа товарів, але значну частину вартості запасів;

Категорія В - середньо важливі товари, які становлять помірну частину вартості запасів;

Категорія С - найменш важливі товари, які становлять найбільшу кількість товарів, але найменшу вартість запасів.

Після проведеної класифікації запасів по категоріям ABC відбувається оцінка запасів по кожній категорії, визначається частота використання по кожній категорії. На підставі отриманих даних розробляються диференційовані стратегії для кожної категорії, щоб максимізувати ефективність управління запасами. Запаси в Категорії А потребують більш строгого контролю та частішого проведення інвентаризацій, запаси Категорії В потребують середнього контролю, і запаси Категорії С можуть перевірятися один раз на рік.

Аналіз ABC допомагає підприємствам зосередити увагу на найважливіших запасах та ефективно розподілити ресурси для управління ними.

В ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» не заключено договір з аудиторською фірмою про проведення аудиту. В комплексний аудит міг би входити і аудит запасів, який дав би можливість забезпечити точність фінансової звітності та внутрішнього обліку запасів. Процес проведення аудиту проходить в такій послідовності, таблиця 3.2.

Таблиця 3.1.

Процес проведення аудиту запасів

Процес аудиту запасів	Зміст проведення аудиту запасів
Планування аудиту	1. Встановлення цілей аудиту 2. визначення об'єктів аудиту 3. Розробка графіку аудиту
Фізична інвентаризація	1. Проведення несподіваної або запланованої перевірки запасів на складах 2. Перевірка серійних номерів, штрихкодів або інших ідентифікаторів товарів
Оцінка систем управління запасами	1. Аналіз ефективності системи управління запасами. 2. Перевірка точності даних у системах обліку.
Перевірка документації:	1. Огляд приходних та розхідних накладних 2. Перевірка звітів про рух запасів.
Аналіз ризиків	1. Ідентифікація областей з високим ризиком шахрайства або помилок. 2. Оцінка внутрішніх контрольних процедур.
Порівняння з бухгалтерським обліком:	1. Відповідність фізичних запасів записам у фінансовій звітності. 2. Коригування будь-яких виявлених розбіжностей.
Подання звіту:	1. Підготовка звіту про результати аудиту. 2. Рекомендації щодо поліпшення управління запасами.
Впровадження рекомендацій:	1. Слідкування за впровадженням рекомендацій аудиту.

Аудит запасів забезпечив би ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» інформацією про ведення обліку, оптимізацію запасів, підвищив прозорість бізнес – процесів, а також допоміг виявити та запобіганню можливого шахрайству або зловживанням.

Висновки до третього розділу.

1. Облікова політика має велике значення для всіх видів підприємницької діяльності і скрізь вона має свої особливості, але її вихідні положення є єдиними (спільними) для всіх – отримання оптимізованої, у довгостроковому плані, норми прибутку. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю сільськогосподарських підприємства та стратегія їх розвитку на тривалу перспективу.

Основним внутрішнім документом який регулює облік на підприємстві і надає його принципам нормативного статусу є наказ про облікову політику. Це наказ містить в собі основні розділи: загальні положення, методологічні правила фінансового обліку та організаційні процедури системи обліку.

Відповідальність за впровадження та удосконалення облікової політики на ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» покладається на головного бухгалтера.

Що стосується висвітлення в Наказі принципів обліку запасів, то суттєвим недоліком можна вважати не розкриття методу розподілу транспортно-заготівельних витрат та не вказана періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів.

2. Методи управління запасами є важливою функцією для всіх агропромислових підприємств та допомагає ефективно керувати наявністю

матеріальних цінностей, що призводить до зменшенню витрат та забезпечення надійного позитивного фінансового результату.

Запропонований алгоритм для ефективного управління запасами включає: визначення потреб у запасах, оцінку вартості запасів, планування закупівель, впровадження системи контролю, оцінку процесів управління запасами, оптимізація і коригування, стале управління.

Це алгоритм є досить універсальний, але він повинен бути адаптований до специфіки виробництва кожного окремого сільськогосподарського підприємства.

Особливу увагу в ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» приділяють оцінці процесів управління запасами через проведення інвентаризацій, застосування методу ABC.

Недоліком, на нашу думку є не проведення незалежного аудиту, який в першу чергу спрямований на перевірку достовірності фінансової звітності стосовно обліку та оцінки запасів. Проведення незалежного аудиту забезпечило вірогідність та точність інформації про запаси в процесі їх руху.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Запаси – багатокомпонентна категорія, від якісно сформованої, наповненої змістом облікової інформація про них залежать майже всі показники діяльності сільськогосподарського підприємства. Без оптимального забезпечення запасами підприємства не можливо здійснювати господарську діяльність, так як саме запаси виступають основою різноманітних господарських операцій. Вони дають змогу забезпечити сільськогосподарське підприємство безперервністю процесу виробництва, ритмічністю та впливають на загальний стан економічної безпеки.

Виробничі запаси в сільськогосподарських підприємствах є основою формування собівартості. Від ефективного використання запасів залежить вартість готової продукції, точність визначення фінансового результату та загальний фінансовий стан.

Основним завданням обліку запасів на сільськогосподарських підприємствах є в першу чергу отримання неупередженої обліково-аналітичної інформації про господарську діяльність, використання запасів та збереження.

Розповсюджена класифікація запасів на даний час є типова класифікація виробничих запасів за їх призначенням та роллю в процесі виробництва – це економічна класифікація. Але, проаналізувавши це питання, необхідно визначити, що в залежності від того де знаходяться запаси в процесі кругообігу залежить і специфіка класифікації.

2. Методи оцінки запасів і аналіз забезпеченості сільськогосподарських підприємств матеріальними ресурсами є важливими аспектами управління запасами і фінансового планування підприємства. Запаси оцінюються у трьох випадках: надходженні, вибутті, на дату балансу. Методи оцінки у всіх випадках розписані в «Методичних рекомендаціях з обліку запасів». Кожне підприємство в залежності від

специфіки своєї діяльності має право вибору, але обов'язково цей метод повинно бути прописано в Наказі про облікову політику.

Аналіз забезпеченості сільськогосподарського підприємства матеріальними ресурсами є обов'язковим елементом ефективного управління виробничим процесом та оптимізації витрат. Він дозволяє визначити:

- оцінку фактичної потреби сільськогосподарського підприємства в виробничих ресурсах;
- динаміку показників використання матеріальних ресурсів;
- визначення факторів впливу на відхилення від запланованих або нормативних показників;
- аналіз показників планів матеріально-технічного постачання;
- виявлення внутрішніх резервів щодо можливої економії матеріальних ресурсів.

3. В Товаристві з обмеженою відповідальністю "СЛАВГОРОД-АГРО» основний вид діяльності є вирощування сільськогосподарської продукції; складське господарство; оптова торгівля зерном, насінням та кормами для тварин; оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; вантажний автомобільний транспорт.

Головною метою товариства є отримання прибутку за рахунок мінімізації витрат, а також надання послуг сільськогосподарським виробникам в зберіганні сільськогосподарської продукції.

З проведеного аналізу деяких показників фінансово-економічного стану товариства можна зробити висновки, що комплексна рейтингова оцінка відповідає найвищому критерію, що свідчить про стабільний фінансовий стан.

Проведення аналізу динаміки вартісних показників за досліджуваний період не дає достатнього розуміння змін, які відбулись в вартості майна та джерел надходження. Це в першу чергу пов'язано з інфляційними процесами в економіці.

Так, загальна вартість основних засобів на початок 2022 року в порівнянні з 2018 роком збільшилась на 135,1%, що свідчить про поступове оновлення та модернізацію обладнання та автопарку. Також на суттєвий ріст вартості основних засобів впливає проведення дооцінки первісної вартості основних засобів до її справедливої, тобто ринкової вартості, що є необхідною умовою для надання неупередженої правдивої інформації користувачам.

Ще одним підтвердженням того, що ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" постійно працює над оновленням засобів праці є динаміка коефіцієнта оновлення, який за кожним роком показує приріст, окрім військового 2022 року.

З аналізу динаміки отриманих фінансових результатів, чистий дохід від реалізації продукції, робіт та послуг в 2022 році в порівнянні з 2018 роком збільшився в 1,52 рази. На це вплинуло в першу чергу збільшення вартості оборотних активів та вартості грошей (інфляційні процеси).

В 2022 році суттєво зменшилися витрати на збут (77,0%), що вказує на зменшення обсягу виробленої продукції, а також реалізацію «з поля».

Взаємопов'язаний з операційними витратами і показник прибутку від операційної діяльності в 2022 рік в порівнянні з 2018 роком становив менше 1%, і в натуральних показниках зменшився на 89703 тис. грн. В першу чергу це пов'язано з військовою агресією на території України.

4. В ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" створено відділ бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером, яка забезпечує правильність та своєчасність реєстрації та надання фінансової інформації всім зацікавленим користувачам. Головний бухгалтер відповідає за організацію та ведення бухгалтерського обліку в товаристві, що включає в себе реєстрацію фінансових операцій, підготовку фінансової та податкової звітності. Крім того на головного бухгалтера покладено обов'язки з проведення аналізу фінансової звітності для забезпечення ефективного управління фінансами. Також головний бухгалтер бере участь у розробці річних та

довгострокових бюджетів в процесі співпраці з іншими відділами для забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів.

За облік запасів відповідає бухгалтер-матеріаліст, який є спеціалістом що відповідає за облік і контроль руху матеріальних цінностей в товаристві. Його обов'язки чітко прописані в наказі про облікову політику. В них входить реєстрація надходження та витрачання запасів, оновлення та ведення номенклатурних карток для кожного типу запасів, в яких вказується кількість, вартість, дата придбання і витрачання сировини і матеріалу. Бухгалтер-матеріаліст бере участь у проведенні інвентаризації матеріальних цінностей, під час яких відбувається звірка факту наявності з обліковими даними. Він готує звітні документи та відомості з обліку матеріальних цінностей для управлінського персоналу та податкової звітності, а також забезпечує дотримання внутрішніх контрольних процедур в області обліку запасів.

5. Процедура проведення аналізу запасів на кожному сільськогосподарському підприємстві має свої особливості. В загальному розумінні аналіз використання запасів направлений в першу чергу на надання оцінки ефективності управління запасами, визначення можливості оптимізації запасів і зменшення витрат. До основних етапів проведення аналізу запасів в ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" відноситься: збір інформації про наявні запаси, аналіз динаміки, оцінка раціональності структури запасів, аналіз оборотності запасів, оцінка ефективності використання запасів, визначення резервів та розробка заходів щодо оптимізації управління запасами.

6. Облікова політика має велике значення для всіх видів підприємницької діяльності і скрізь вона має свої особливості, але її вихідні положення є єдиними (спільними) для всіх – отримання оптимізованої, у довгостроковому плані, норми прибутку. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність

управління господарською діяльністю сільськогосподарських підприємства та стратегія їх розвитку на тривалу перспективу.

Основним внутрішнім документом який регулює облік на підприємстві і надає його принципам нормативного статусу є наказ про облікову політику. Це наказ містить в собі основні розділи: загальні положення, методологічні правила фінансового обліку та організаційні процедури системи обліку.

Відповідальність за впровадження та удосконалення облікової політики на ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» покладається на головного бухгалтера.

Що стосується висвітлення в Наказі принципів обліку запасів, то суттєвим недоліком можна вважати не розкриття методу розподілу транспортно-заготівельних витрат та не вказана періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів.

7. Методи управління запасами є важливою функцією для всіх агропромислових підприємств та допомагає ефективно керувати наявністю матеріальних цінностей, що призводить до зменшенню витрат та забезпечення надійного позитивного фінансового результату.

Запропонований алгоритм для ефективного управління запасами включає: визначення потреб у запасах, оцінку вартості запасів, планування закупівель, впровадження системи контролю, оцінку процесів управління запасами, оптимізація і коригування, стає управління.

Це алгоритм є досить універсальний, але він повинен бути адаптований до специфіки виробництва кожного окремого сільськогосподарського підприємства.

Особливу увагу в ТОВ «СЛАВГОРОД-АГРО» приділяють оцінці процесів управління запасами через проведення інвентаризацій, застосування методу ABC.

Недоліком, на нашу думку є не проведення незалежного аудиту, який в першу чергу спрямований на перевірку достовірності фінансової

звітності стосовно обліку та оцінки запасів. Проведення незалежного аудиту забезпечило вірогідність та точність інформації про запаси в процесі їх руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности: Учебник / Л.А. Богдановская, Г.Г.Виногоров, О.Ф.Мигун и др.; под общ. ред. В.И.Стражева. — Мн.: Выш. шк., 1996. — 363 с
2. Багрій К. Л. Особливості аналізу ефективності використання матеріальних запасів підприємства // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 7(25):Ч. 1. – Луцьк, 2018. – С. 50–58.
3. Білик М. С., Кіндрацька Г. І., Кобилюх О. Я. Ідентифікація запасів в управлінні логістичною системою // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 669. – С. 254-261.
4. Бержанір І.А. Проблеми та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів. // Економічний простір. 2016. № 107. С. 161-168.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; за ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутинця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП «Рута», 2019. - 912 с.
6. Виноградова М.О. Методичні підходи до обліку запасів в Україні і Росії та їх відповідність міжнародним стандартам / М.О. Виноградова, Г.В. Комлач
// Вісник Національного університету "Львівська політехніка" Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2007. - № 577. – С. 58-66.
7. Господарський Кодекс України // Відомості Верховної Ради України.– 2003. – N 18, NN 19-20, N 21. - Ст. 144.
8. Дерев'янка С. Проблема оцінки матеріальних цінностей в сучасних умовах / С. Дерев'янка // Агрокомпас, 2008. - №11. - С. 15-18.

9. Дмитренко А.В. Економічна сутність поняття «виробничі запаси» // Економіка і регіон. 2016. № 2. С. 149–152.
10. Довга Т.А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Т.А. Довга. - Молодий вчений. - № 5 (20). - Ч. 1. - 2019. - С.130-134.
11. Єрмоленко, Г. С. Організація обліку виробничих запасів, недоліки обліку та шляхи його удосконалення / Г. С. Єрмоленко, Б. О. Шумляєв / Зб. наук. пр. Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту. – 2018. – № 3. – С. 29–34.
12. Економічний аналіз: навч. посіб. / [М. А.Болуох, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.]; під ред. М. Г. Чумаченка. – [3-тє вид.]. – К.: КНЕУ, 2006. – 556 с.
13. Запаси підприємства URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7704-zapasi-ta-h-klasifikatsya> (дата звернення: 01.12.2022).
14. Кащена Н. Б., Цуконова О. В. Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2018. – № 2. – С. 128-135.
15. Коваль Н.І. Сутність виробничих запасів як економічної категорії: обліковий та управлінські аспекти. // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. - № 7. - С. 93-105.
16. Кононенко В., Цупаленко Ж. Облік виробничих запасів: сучасний стан та напрямки вдосконалення. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2016. Вип. 16(1). С. 147–151.
17. Кундеус О. М. Облік та аналіз використання виробничих запасів: сучасний стан і перспективи розвитку (на прикладі підприємств скляної промисловості України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / Кундеус Олександр Михайлович – Тернопіль, 2002. – 18 с.

18. Максименко І.Я. Особливості бухгалтерського обліку товарних запасів в системі управління торгівельним підприємством / І.Я. Максименко // Economics and finance. – 2016. – № 9. – С. 228–230.
19. Малутяк С. Облік запасів//Аудитор України. 2015. - № 7-8 URL <https://www.pspauidit.com.ua/files/malutak.pdf>. (дата звернення: 01.12.2022).
20. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності DKU1662.html. № 433. URL: [http:// search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/) (дата звернення: 01.12.2022)
21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 01.11.2022).
22. Мних Є. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 514 с.
23. Мошенський С. З., Олійник О. В. Економічний аналіз: підручник / С. З. Мошенський, О. В. Олійник за ред. проф.Ф. Ф. Бутинця. – 2-ге вид. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2017. – 704 с.
24. Мурашко О.В. Облік використання матеріальних запасів на виробництві в умовах впровадження EOM URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Menedzhment/2008_10/murash.htm (дата звернення: 01.11.2022).
25. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.
26. Пилипів Н., Борисовський М. Поняття і сутність товарно-виробничих запасів. // Економічний аналіз. 2013. Вип. 12. Ч. 3. С. 303-307.
27. Подолянчук О.А. Виробничі запаси: економічна сутність та облік. // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5. С. 88-101.

28. Покидько С.П. Облікове забезпечення податкової звітності: сучасні тенденції розвитку та проблеми європейського перетворення: / Атамас.О.П., Покидько С.П., Літвінчук О. В./ Цифрова економіка та економічна безпека, (6 (06), 13-16. <https://doi.org/10.32782/dees-3>

29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV : станом на 1 лип. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 01.11.2022).

30. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів № 2 10.01.2007 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text> (дата звернення: 01.12.2022)

31. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 за № 291. URL: <http://www.mfu.gov.ua>. (дата звернення: 01.12.2022)

32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 : Наказ М-ва фінансів України від 07.07.1999 р. № 163 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99#Text> (дата звернення: 11.11.2022).

33. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" : Наказ М-ва фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 : станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення: 21.11.2022).

34. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ М-ва фінансів України від 24.05.1995 р. №88 : станом на 10 серп. 2021 р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 11.11.2022).

35. Рух запасів: оформляємо первинні документи. balance.ua. URL: <https://balance.ua/news/post/dvizhenie-zapasov-oformlyаем-pervichnie-dokumenty> (дата звернення: 01.11.2022)

36. Світлична В. Ю. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України / В. Ю. Світлична. URL: http://www.economy-confer.com.ua/full_article/716 (дата звернення: 15.11.2022)

37. Сіротенко, Н. А. Запаси – об’єкт обліку та контролю: сучасний стан та напрями вдосконалення /Н. А. Сіротенко // Вісник соціально-економічних досліджень : [зб. наук. пр.] / голов. ред. М. І. Зверяков ;Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2019. – Вип. 36. – С. 160–165.

38. Титенко Л. Загальнотеоретичні підходи до методики аналізу виробничих запасів на підприємствах фармацевтичної промисловості / Л. Титенко // Економічний аналіз. — 2011. —Вип.9. — Частина 3. — С. 297—300.

39. Токар Н.Б. Сучасні проблеми організації обліку виробничих запасів та шляхи їх вирішення: стаття / Н.Б. Токар, Харків: НТУ«ХП», 2017. С. 20-29. URL: http://repository.kpi.khKhPIPress/32515/1/2017_Tokar_hanizatsii.pdf (дата звернення: 01.12.2022).

40. Тринька Л. Я. Економічний аналіз : навч.-метод. посіб. / Л. Я. Тринька, О. В. Липчанський (Іванчук). – Київ : Алерта, 2017.– 568 с.

41. Федак Л.М. Запаси підприємства сутність та класифікація. Вісник Хмельницького національного університету. 2012. № 1. С. 157-162

42. Шум М.А. Особливості обліку та аналізу виробничих запасів на підприємствах України в сучасних умовах /М.А. Шум, К.С. Гулько // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – № 4. – С. 166–169.

ДОДАТКИ

Додаток А

Оцінка майна та капіталу ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018-2022 рр., тис. грн.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
	Майно - усього	280407,0	328022,0	443218,0	478031,0	480120,0	171,22
1	Необоротні активи	101793,0	122183,0	166439,0	188509,0	205427,0	201,81
1.1	Основні засоби	88710,0	107225,0	153844,0	172395,0	192561,0	217,07
1.2	Довгострокові біологічні активи	6469,0	5897,0	6464,0	8509,0	9980,0	154,27
2	Оборотні активи	178614,0	205839,0	276779,0	289522,0	274693,0	153,79
2.1	Запаси	96725,0	90892,0	141122,0	140925,0	145513,0	150,44
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	59621,0	431599,0	95597,0	103718,0	91332,0	153,19
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	388,0	391,0	241,0	105,0	167,0	43,04
2.4	Інші оборотні активи	204,0	161,0	121,0	386,0	537,0	263,24
2.5	Витрати майбутніх періодів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
	Капітал- усього	280407,0	328022,0	443218,0	478031,0	480120,0	171,22
4.	Власний капітал	226256,0	247782,0	325202,0	351504,0	324828,0	143,57
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	54151,0	80240,0	118016,0	126527,0	155292,0	286,78
5.1	Довгострокові зобов'язання	3930,0	26001,0	37280,0	24908,0	36930,0	939,69
5.2	Поточні зобов'язання	50221,0	54239,0	80736,0	101619,0	118362,0	235,68
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	22427,0	19754,0	31160,0	45508,0	34105,0	152,07
5.4	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018-2022 рр.

№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1	Вартість основних засобів на початок року	94707,0	115314,0	139286,0	193818,0	222660,0	235,10
2	Надійшло за рік	49827,0	27253,0	114887,0	43820,0	293399,0	588,84
3	Вибуло за рік	15250,0	0,0	65321,0	0,0	35879,0	235,27
4	Вартість основних засобів на кінець року	115314,0	139286,0	193818,0	222660,0	255210,0	221,32
5	Нараховано амортизації за рік	5232,0	5457,0	7913,0	10291,0	12384,0	236,70
6	Знос основних засобів: а) на початок року	21372,0	26604,0	32061,0	39974,0	50265,0	235,19
	б) на кінець року	26604,0	32061,0	39974,0	50265,0	62649,0	235,49
7	Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	20607,0 0	23972,0 0	54532,00	28842,00	32550,0 0	157,96
8	Темп зростання (зниження), %	121,76	120,79	139,15	114,88	114,62	-7,14
9	Темп приросту (зменшення), %	21,76	20,79	39,15	14,88	14,62	-7,14
10	Коефіцієнт оновлення, %	43,21	19,57	59,28	196,80	114,96	266,05
11	Коефіцієнт вибуття, %	16,10	0,00	46,90	0,00	16,11	0,01
12	Період оновлення (можливого повного вибуття), років	3,69	5,11	8,08	0,51	1,01	-2,68
13	Коефіцієнт заміни (простого відтворення), %	30,61	0,00	56,86	0,00	12,23	-18,38
14	Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	41,36	87,96	47,47	6,58	11,09	-30,26
15	Період обороту, років	20,07	23,33	21,05	20,24	19,29	96,13
16	Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	22,57	23,07	23,02	20,62	22,57	0,01
	б) на кінець року	28,09	27,80	28,70	25,93	28,14	0,05
17	Коефіцієнт придатності, %: а) на початок року	77,43	76,93	76,98	79,38	77,43	1,0
	б) на кінець року	71,91	72,20	71,30	74,07	71,86	-0,05

Оцінка ділової активності ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018-2022 рр.

В№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції	214158,00	276702,00	373999,00	347340,00	326156,00	152,30
2	Операційні витрати	165408,00	231550,00	370298,00	302370,00	308239,00	186,35
3	Середньорічна вартість капіталу	259187,50	304214,50	385620,00	460624,50	479075,50	184,84
4	Середньорічна вартість необоротних активів	211644,00	237019,00	286492,00	338353,00	338166,00	159,78
5	Середньорічна вартість оборотних активів	94688,50	111988,00	144311,00	177474,00	196968,00	208,02
6	Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	104922,50	120963,00	144599,00	167733,50	170185,50	162,20
7	Середньорічна величина поточної д-ської заборгованост	58176,50	245610,00	263598,00	99657,50	97525,00	167,64
8	Середньорічна вартість власного капіталу	211644,00	237019,00	286492,00	338353,00	338166,00	159,78
9	Середньорічна величина креді заборгованості	16564,00	21090,50	25457,00	38334,00	39806,50	240,32
10	Загальний коефіцієнт обертання капіталу	0,83	0,91	0,97	0,75	0,68	82,40
11	Фондовіддача необоротних	1,01	1,17	1,31	1,03	0,96	95,32
12	Коефіцієнт обертання оборотних активів	2,26	2,47	2,59	1,96	1,66	73,21
13	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	159	146	139	184	217	137
14	Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	2,04	2,29	2,59	2,07	1,92	93,89
15	Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів,	176	157	139	174	188	107
16	Коеф. обертання поточної дебіторської заборгованості	3,68	1,13	1,42	3,49	3,34	90,85
17	Тривалість одного обороту поточної де-кої заборгованості, днів	98	320	254	103	108	110
18	Коефіцієнт обертання власного капіталу	1,01	1,17	1,31	1,03	0,96	95,32
19	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	356	308	276	351	373	105
20	Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	9,99	10,98	14,55	7,89	7,74	77,54
21	Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	36	33	25	46	46	129

Фінансові результати ТОВ "СЛАВГОРОД-АГРО" за 2018-2022 рр..

№ з/п	Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення у % 2022 р. до 2018 р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	214158,00	276702,0	373999,0	347340,0	326156,0	152,30
2	Операційні витрати, у тому числі:						
	а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	159214,00	239669,0	257118,0	268622,0	301056,0	189,09
	б) адміністративні витрати;	5908,00	11856,0	17795,0	20658,0	23200,0	392,69
	в) витрати на збут;	514,00	1661,00	2851,00	4382,00	1005,00	195,53
	г) інші операційні витрати.	41980,00	1527,00	1084,00	1491,00	2452,00	5,84
3	Валовий прибуток (збиток)	54944,00	37033,0	116881,0	78718,0	25100,0	45,68
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	25,66	13,38	31,25	22,66	7,70	-17,96
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	90416,00	29220,0	96094,0	54115,00	713,00	0,79
6	Фінансові та інвестиційні доходи	786,00	56,00	126,00	28,00	0,00	0,00
7	Фінансові та інвестиційні витрати	10481,00	7725,00	10084,0	13257,00	13691,0	130,63
8	Фінансовий результат до оподаткування	80721,00	21551,0	86136,0	40886,00	0,00	0,00
9	Витрати (дохід) з податку на прибуток	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
10	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
11	Чистий прибуток (збиток)	80721,00	21551,0	86136,0	40886,00	0,00	-80721,00
12	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	37,69	7,79	23,03	11,77	0,00	-37,69
16	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	146,92	58,19	73,70	51,94	0,00	-146,92

